

SEMBRA

Llengua, cultura i país. El periòdic d'Escola Valenciana - Federació d'Associacions per la Llengua.

NÚMERO DE DISTRIBUCIÓ GRATUÏTA. Col·labora: Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport

ẽ

'Nosaltres, pel valencià'.
Pobles de les Trobades 2018

Pàg. 3

la Nit

Entrevistem els
guardonats dels premis
'Intentant la Llibertat'

Pàg. 4

Sembrem idees, reflectim realitats

SANDRA SERRANO I MIRA

«M'has robat la llengua» és la frase que li etzibà un nadiu al novaiorqués Arthur Albers, després que aquest captara en una gravadora part de la bellesa dels cants i les músiques d'una tribu en el cor d'Àfrica i el reproduïra amb l'aparell. Albers guaità la cara indignada d'aquell home i agafà un espill que guardava en la butxaca. Li demanà al nadiu que traguera la llengua perquè es quedara tranquil en veure que la llengua continuava en el seu lloc.

I la nostra llengua? En quin lloc es troba quatre anys després de l'orfanat de Ràdio Televisió Valenciana? Han passat quatre llargs anys de llengua robada als mitjans de comunicació públics. Quin serà el futur del valencià en À Punt Mèdia? En **Escola Valenciana** desitgem que el nou ens comunicatiu encapçalat per Empar Marco faça un relat de l'actualitat més digne i fidel que la seua germana major i, per descomptat, volem que els continguts siguen íntegrament en valencià. Necessitem potenciar l'ús social del valencià i donar a conèixer la nostra diversitat territorial.

Des d'**Escola Valenciana** volem aportar la nostra llavor per reflectir la nostra llengua i la nostra identitat. Amb la idea de captar una gran varietat de veus i reflectir les realitats que trobem en les comarques del nostre país hem donat forma a una revista d'**Escola Valenciana**: el Sembra. Reprenem el testimoni de les companyes i els companys que van encetar aquesta publicació l'any 1994 i que, malauradament, es va interrompre el 2007. Ara, deu anys més tard, reviscolem el Sembra. I ho fem amb molta estima, amb idèntica il·lusió que quan va nàixer. La nostra Sembra pren el títol dels quaderns escolars de l'escola de Sant Joan de Moró del mestre amic Enric Soler i Godes.

Mai no perdem de vista els referents. Ens sumem a l'esforç d'aquelles mestres i aquells mestres que fa 50 anys van introduir el valencià a l'escola i treballaren per la renovació de l'**escola valenciana**. Aquest conjunt de docents es van atrevir a desafiar el franquisme i van fer front als continguts corcats del règim amb la pedagogia de Célestin Freinet. L'escola havia de formar xiquetes i xiquets creatius, amb valors de solidaritat, justícia i esperit crític, que es qüestionaren el món i el transformaren per assolir la igualtat.

En **Escola Valenciana** compartim la motivació d'aquests *freinetistes* i conflüim en els seus plantejaments. Per aquesta raó, la capçalera que acompanya la revista és "Sembra. Llengua, cultura i país". La llengua ens uneix com a poble. Fer llengua és crear cultura des de l'estima i la llibertat. Amb aquests elements vertebrem la societat i construïm el país en el qual volem

viure. Sembrem idees i les recollim en el primer número d'aquesta tercera etapa del Sembra, que mostra un País Valencià divers i cohesionat des del respecte a les diferents cultures que el formen. Entenem que cada comarca té una realitat social i lingüística singular i ens n'hem fet ressò.

Amb tot, en l'espill del Sembra acostem mirades i trobem complicitats. Així, hem tingut l'oportunitat de conversar amb els guardonats en la Nit Fusteriana, la XVa edició dels Premis d'**Escola Valenciana**, que reconeixen la tasca, sempre lloable, de persones i entitats que dibuixen un país en colors vius. Enguany, el sociòleg Rafael L. Ninyoles ha rebut el Premi Josep V. Garcia a la Trajectòria Individual, la companyia Pluja Teatre ha sigut guardonada amb el reconeixement Extraordinari d'Escola Valenciana i la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica del País Valencià ha replegat el guardó a l'Ús Social.

A més, comptem amb un reportatge sobre innovació educativa, repassem les propostes audiovisuals i les activitats que el Cinema en Valencià posa a l'abast dels centres educatius i els ajuntaments, conversem amb *El Sud Trenca el Silenci*, que ens acosta la realitat de fer classe en valencià al Baix Segura i com es podria millorar la situació. En aquest Sembra reflexionem sobre drets lingüístics i construïm la Igualtat Lingüística gràcies al vostre compromís social, encoratgem l'alumnat i els instituts a participar en el concurs dialèctic de la Lliga de Debat de Secundària i Batxillerat, repensem el País Valencià des de diferents òptiques en la secció d'opïnadors de la mà del mestre Vicent Pascual i el polític Carlos Villodres, i celebrem amb vosaltres dues efemèrides importants: els primers 20 anys del Sambori, el concurs de literatura en valencià, i els 30 anys de l'Encontre d'Ensenyants de l'Alcoià-Comtat.

Entre els continguts del Sembra podreu trobar un tast de les activitats que desenvolupen les Coordinadores Comarcals que formen **Escola Valenciana**, el còmic "El carrer del Voluntariat pel Valencià", la nova campanya del Voluntariat pel Valencià, alhora que us fem partícips de la Ila Jornada de RadioEscola i les *videorecomanacions* de llibres que ens fa Edicions Bromera.

El Sembra és l'eina d'expressió i comunicació d'**Escola Valenciana – Federació d'Associacions per la Llengua** que reflecteix el nostre territori i les persones que li atorguen identitat. Esteu convidades i convidats a formar part d'aquest espill que contempla els matisos virolats de les diferents realitats socials, educatives, culturals i lingüístiques que trobem en el País Valencià. I la nostra llengua? La trobem en l'espill d'aquestes pàgines.

**escola
valenciana
FEDERACIÓ
D'ASSOCIACIONS
PER LA LLENGUA**

SEMBRA

Llengua, cultura i país

El periòdic d'Escola Valenciana, Federació d'Associacions per la Llengua

DIRECCIÓ: SANDRA SERRANO I MIRA
CONSELL DE REDACCIÓ: JOAN CORTÉS, LAURA FONT, JOSEP ANDRÉS TIMOR, FRANCESC GISBERT

REDACCIÓ: TONI VIZCARRO, MERCÈ MARTÍNEZ, SARA RIBES, IMMA GARRIGÓS I ALBERT COL-LABORADORS: VICENT PASCUAL, CARLOS VILLODRES, TONYI PEREA LÓPEZ, IGNASI CASADESÚS, SANDRA CAPSIR

DISSENY, MAQUETACIÓ

I DIBUIX DE PORTADA: CÈSAR AMIGUET

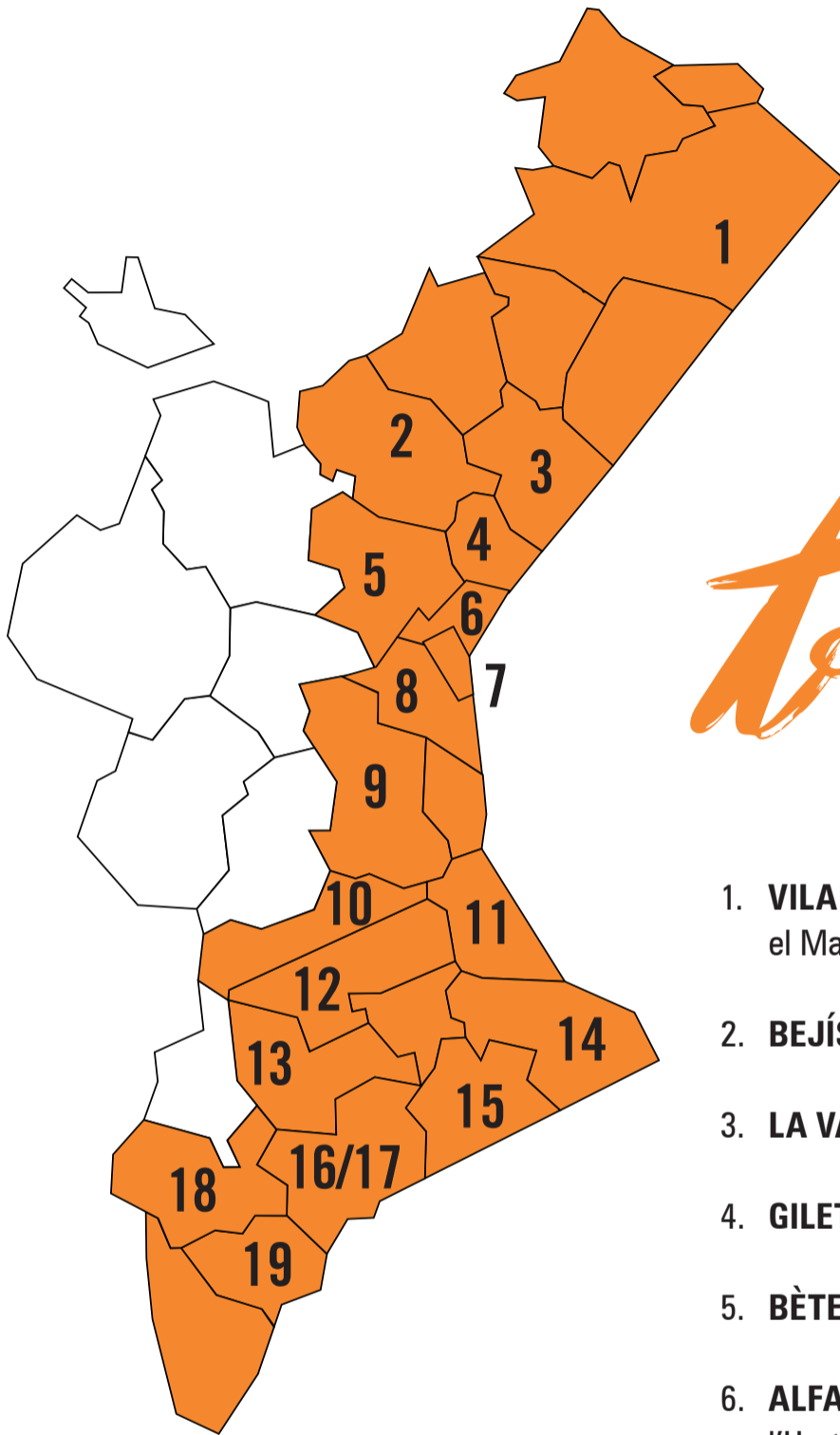
PUBLICITAT: MARILÓ GRADOLÍ

IMPRESSIÓ: BIDASSOA PRESS, SL

NOVEMBRE DE 2017

NÚMERO DE DISTRIBUCIÓ GRATUÏTA

TIRADA: 20.000 EXEMPLARS

Trobades 2018

1. VILANOVA D'ALCOLEA el Maestrat	11. ADOR I PALMA la Safor-Valldigna
2. BEJÍS l'Alt Palància	12. MONTITXELVO, SALEM, RÀFOL DE SALEM, RUGAT, AIELO DE RUGAT I TERRATEIG la Vall d'Albaida
3. LA VALL D'UIXÒ la Plana	13. BIAR l'Alcoià i el Comtat
4. GILET el Camp de Morvedre	14. L'ALCALALÍ la Marina Alta
5. BÈTERA el Camp de Túria	15. POLOP la Marina Baixa
6. ALFARA DEL PATRIARCA l'Horta Nord	16. SANT VICENT DEL RASPEIG Secundària i Batxillerat l'Alacantí
7. EI CASTELLAR-L'OLIVERAL València	17. ALACANT Infantil I Primària l'Alacantí
8. TORRENT l'Horta Sud	18. MONÒVER les Valls del Vinalopó
9. RAFELGUARAF la Ribera	19. ELX el Baix Vinalopó i el Baix Segura
10. LLANERA DE RANES, LA GRANJA DE LA COSTERA, CERDÀ i TORRELLA la Costera	

PREMI A L'ÚS SOCIAL DEL VALENCIÀ | XVa Nit d'Escola Valenciana

Josep Vicent Bataller: «Els MRP estan íntimament lligats a l'ensenyament en valencià»

SANDRA SERRANO I MIRA

Escola Valenciana ha guardonat amb el premi a l'Ús Social del Valencià la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica del País Valencià —MRP— pel compromís social amb l'ensenyament en valencià des de fa més de 40 anys.

Els MRP van tindre un paper determinant en la depuració del franquisme als centres educatius els primers anys de la democràcia i, posteriorment, han tractat d'introduir canvis en les metodologies de l'ensenyament i en la formació del professorat per millorar la qualitat educativa. L'escola és essencial per transmetre valors d'equitat i formar persones crítiques que qüestionen el món en què vivim. Els MRP volen dotar l'alumnat de les eines i els coneixements necessaris per transformar la societat i construir un món més just. Els MRP es basen en la transmissió de les idees de Rosa Sensat, Ferrer i Guàrdia, Giner de los Ríos, l'Escola Moderna, l'Escola Lliure... Els postulats d'aquestes pedagogues i d'aquests pedagogs tenen més de 100 anys d'antiguitat i, a hores d'ara, continuen sent idees renovadores.

Hem conversat amb el president de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica del País Valencià, Josep Vi-

cent Bataller, mestre i, en l'actualitat, professor de Cicles Formatius d'Informàtica. «La presidència de la Federació és un càrrec més simbòlic que real; nosaltres funcionem de forma assembleària, democràtica, i cada moviment ostenta uns càrrecs. En aquest moment, al meu Moviment, el Col·lectiu d'Ensenyants de la Ribera, li toca tindre la presidència i sóc jo qui l'ostenta. L'any que ve pot ser qualsevol altra persona», ens comenta.

Què són els Moviments de Renovació Pedagògica?

Naixen en la democràcia, pràcticament en els últims anys del franquisme. Venim d'aquella llarga nit franquista en la qual l'escola i, tots, per referències històriques o altres perquè l'hem viscut, véiem el que era i hi havia molta feina per fer. I havíem d'actualitzar l'escola, canviar la metodologia, canviar les formes de treballar dins i fora de l'aula. Aleshores, en aquells moments hi ha un grup de mestres inquiets que comencen a reunir-se. El moviment Rosa Sensat a Barcelona fou el precursor, però ací al País Valencià comencen a quallar aquells grups i quallen definitivament en la primera escola d'estiu, que després ha seguit celebrant-se fins a l'actualitat, que té una estructura descentralitzada. Cada moviment

«L'escola és un instrument potentíssim per transformar i millorar la societat en què vivim i el món en què vivim»

fa la seua pròpia escola d'estiu. Això va marcar un abans i un després. Un grup de gent que es preocupa per canviar la metodologia i fer que l'alumne o l'alumna siga el vertader protagonista del procés d'ensenyament i aprenentatge i, sobretot, fent-los el més feliços possible, que és del que es tracta.

Quines entitats donen cos a la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica del País Valencià? Quan decidiu unir-vos?

En aquests moments, el Col·lectiu de Terres del Sud, que té la seu a Elx, fan l'escola d'estiu d'Elx, abarca el que és la província d'Alacant; el Col·lectiu de Mestres de la Safor i l'escola d'estiu Marina-Safor o Escola d'Estiu d'Oliva són dos moviments independents de la comarca de la Safor; el Col·lectiu d'Ensenyants de la Ribera; el Moviment de Renovació Pedagògica de Castelló, ubicat a Castelló, molt relacionat amb la Universitat Jaume I de Castelló, hi tenen la Càtedra Soler i Godes i, finalment, s'ha incorporat un últim moviment de gent més jove, Amesty Education, que són els últims a arribar però li han donat una empremta important a la Federació i als Moviments de Renovació Pedagògica.

«Es pot aprendre i ser feliços alhora. Allò de la letra con la sangre entra s'havia de desterrar i canviar-ho per la lletra amb afectivitat entra»

Quins són els principis fonamentals que regeixen la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica del País Valencià?

Naixem amb una pretensió pedagògica i didàctica. Dins de l'aula no ens agrada com roden les coses, com funcionen, i hi ha molta feina a fer. Ens plantegem noves metodologies, noves formes pedagògiques, i comencem a canviar coses, la preocupació és, sobretot, l'elaboració

de materials, canviar la metodologia, canviar el funcionament de l'aula. Es pot aprendre i ser feliços alhora. Allò de *la letra con la sangre entra* s'havia de desterrar i canviar-ho per *la lletra amb afectivitat entra*. És un canvi de paradigma realment important i ens capfiquem bàsicament en el centre i en l'aula, però a mesura que avances t'adones que els problemes que vius dins del centre, sobretot en temes d'igualtat, equitat, de situacions realment dolentes, vénen de fora, no estan dins del centre. Arriben al centre des de fora, per tant, pensem que cal eixir del centre al medi més proper i al més llunyà i hem d'intervindre en aquestes polítiques educatives i fer-nos protagonistes d'aquesta situació. Aleshores fem un pas endavant i sorgeix la idea de federar-nos per tindre més força i més pes i, fins i tot, de confederar-nos a escala estatal.

«Nosaltres ho basem tot en la crítica i en l'autocrítica»

Parleu de "moviments de renovació". Paleseu que la pedagogia no és un concepte estanc, sinó que es reinventa de forma constant.

Crec que aquest és el gran tret que ens defineix. Parlaria de dos paràmetres que ens defineixen clarament: d'una banda, el concepte que tu has apuntat molt bé de «moviment». Nosaltres ho basem tot en la crítica i en l'autocrítica. El docent sempre té el privilegi i la mala sort que sempre pensa que ho pot millorar, que ho pot fer millor. Aquesta insatisfacció permanent fa que sempre qüestionem la teua pràctica docent i com millorar-la i com incidir, al capdavant, en el que tots volem: una gent millor formada, en una societat més justa, un alumnat que siga ciutadà el dia de demà amb capacitat crítica per analitzar el món en què viu i incidir sobre ell per transformar-lo i millorar-lo, que és, en definitiva, amb el que tots estem d'acord. Per tant, la idea de «moviment» és fonamental: no es tracta de dir aquesta és la veritat absoluta i d'ací no ens movem; seria absurd. La pedagogia ha avançat moltíssim des de les nostres arrels, que podríem buscar en Freinet o en Ferrer i Guàrdia i l'escola moderna o la institució lliure d'ensenyament de Giner de los Ríos... Bevem de totes aquestes fonts, però després continuem avançant i qüestionant coses i

més en aquesta societat global de les noves tecnologies de la informació i la comunicació. És evident que ens hem d'adaptar, però sempre amb una mentalitat crítica. Sovint es parla de noves tecnologies, però no es qüestiona allò que es fa; es canvia la forma però no el contingut, per la qual cosa, no serveix. I això em porta al segon paràmetre: la «renovació». A nosaltres no ens agrada la terminologia «innovació educativa» perquè innovar significa que estàs d'acord amb el que hi ha i sobre això innoves, millores, però nosaltres som un poc més radicals en aquest sentit: ens qüestionem el que hi ha perquè hi ha moltes coses que no funcionen, per tant, per a renovar sovint s'ha de trencar amb moltes coses, s'ha de destruir, s'ha de desfer per a bastir una altra vegada. Si un edifici no se sosté com està, caldrà tombar-lo per fer-lo nou. No es tracta de fer pegats perquè al final és el mateix edifici i un dia se'ns en vindrà avall.

«Volem una gent millor formada, en una societat més justa, un alumnat que siga ciutadà amb capacitat crítica per analitzar el món en què viu, transformar-lo i millorar-lo»

Has parlat de renovació. Els preceptes de Rosa Sensat, Freinet, Ferrer i Guàrdia... estan vigents encara?

Per descomptat. Recorde fer cursos de formació i una de les activitats que donen més joc és quan passem textos. En recorde un de la Institució Lliure d'Ensenyament sobre una declaració d'intencions de com hauria de ser l'educació i la vida en l'aula. Després demanes a la gent que intente situar això cronològicament en el temps. Tots ho situen en l'actualitat. El que proposava aquella gent, ara com ara encara no s'ha aconseguit. Hi ha excepcions, però amb caràcter general no s'ha aconseguit.

Molts mestres al·ludeixen al període històric de la República com un dels moments més importants per transformar la societat a través de l'escola. Vostè què en pensa?

Abans he parlat de dos trets identificatius i ara n'esmentaria un tercer: el compromís. Dins dels MRP tenim un compromís total i absolut amb la societat en què vivim. Pensem que aquelles situacions d'injustícia s'han de superar, s'han de millorar. Tenim una paraula clau que ens agrada molt utilitzar: l'equitat. «Equitat» no és exactament igualtat i no és compensació de desigualtats; és més que tot això. L'enllaç respecte dels mestres de la República i els MRP és que

aquella gent tenia un compromís total, absolut i vivencial, perquè creia amb el que feia i creia en l'educació com a eina per a transformar el món. Els MRP hem heretat d'ells aquesta convicció, aquests ideals i, sí, pensem i seguim pensant que l'escola és un instrument potentíssim per transformar i millorar la societat en què vivim i el món en què vivim. L'educació és la clau de tot i la prova està en la realitat que ens envolta. Tota la problemàtica que pot haver-hi en aquests moments en l'àmbit social i en l'àmbit polític, evidentment, treballant-se d'una forma crítica, respectuosa, dins de l'aula, es poden superar molts fantasmes de tot tipus: migracions, refugiats, el tema que vulguem.

S'apliquen aquestes idees de renovació pedagògica al model actual d'escola?

És evident que no. Però està en qüestió també. Les coses canvien a un ritme tan accelerat que fins i tot això trontolla. Fins ara, l'escola tradicional és la que és, i és molt coherent i consistent perquè si ho pensem bé dona molta seguretat al professorat, està tot normativitzat, tot controlat i no hi ha cap problema, dona seguretat als pares i les mares, dona seguretat a la societat, dona seguretat al teixit productiu perquè es formarà la gent en la línia que a mi, com a empresari, m'interessa, és a dir, està tot com a molt controlat, que és del que es tracta. Però en aquests moments trontolla tot perquè, precisament, el mateix teixit productiu i aquest fenomen de la globalització ho mou tot. Dins d'aquest terratrèmol en què vivim, la institució escolar pateix. Una de les coses que solem plantejar en la formació del professorat és que si un científic del segle XVIII aterrara en l'actualitat en un laboratori d'investigació no sabria ni per on començar,

però si un *profe* del segle XVIII aterrara a un institut en l'actualitat podria perfectament adaptar-se. Per tant, vol dir que la institució escolar no ha evolucionat tal com han evolucionat els drets, la societat, la ciència, la tecnologia... En aquests moments, les coses es mouen; per exemple, el treball per projectes és una cosa que dins de l'empresa privada el *toyotisme* ja va inventar a meitat del segle XX i ho va posar en pràctica. Molta indústria ha anat darrere per copiar aquests models que donen molt bons resultats. Tanmateix, l'escola no ha sigut capaç d'adaptar-se a això. Ara comença a parlar-se de treball per projectes i hi ha centres privats que ho posen com a element diferenciador per pegar aquest bot qualitatiu de ser un poquet més i anar més enllà. L'escola pública intenta adaptar-se però clar, la rigidesa d'honoraris, espais, normatives, la resistència del professorat, la inseguretat de les famílies... ho dificulten tot molt, i això són entrebancs que caldrà superar. Hui no té sentit l'ensenyament transmissiu en ple segle XXI, en l'era de la hiperinformació.

La LOMCE com intervé?

Per als MRP la LOMCE és un pas enrere i és trist que en aquests moments estiguem patint una llei tan retrògrada que, potser en els anys 70 o 80 podria haver estat bé, però ara no. Després de tota l'evolució que portem de lleis educatives tornem una altra vegada enrere perquè la LOMCE aposta per la segregació de l'alumnat, aposta per separar els bons dels dolents, aposta perquè els dolents, al remat, ja els dona per casos perduts i molt difícilment podran retornar a un ensenyament reglat i normativitzat perquè ja els dona per irrecuperables. El tema també que la religió siga avaluable, quan la religió és una cosa que no és científica i no hau-

«No es pot separar ensenyament en valencià, Escola Valenciana, de Moviments de Renovació Pedagògica»

ria d'estar dins dels centres educatius ho sabem tots els que ens manegem amb criteris racionals. En ple segle XXI és trist que encara estiguem en aquest punt. La LOMCE, evidentment, no ajuda gens. Hem de ser honestos: en general, qualsevol llei educativa d'aquest país no ha afavorit, excepte la LOGSE, però com que no tenia una llei d'acompanyament financer no es va fer realment el que s'havia de fer; va quedar en res. Les lleis educatives sempre han jugat en contra del que és la renovació, del que és anar una mica més enllà.

Quin significat té per a vostè rebre aquest guardó d'Escola Valenciana?

És emocionant i encoratjador. Parlava de tres paràmetres i ara podria dir-ne un quart: l'ensenyament en valencià. Els MRP estan íntimament lligats a l'escola valenciana i al que és l'ensenyament en valencià. Des del principi, quan arranca l'ensenyament en valencià, sabem que no hi havia materials en valencià i calia elaborar-los, i ací estàvem els MRP, per a bolcar totes les nostres eines, totes les nostres energies, tota la nostra il·lusió, per crear materials. A més, era una gran oportunitat per a introduir nous models metodològics, noves formes de treballar gràcies a aquests nous materials. Per tant, no es pot separar ensenyament en valencià, Escola Valenciana, de MRP. Estem íntimament imbricats: molta gent nostra està dins d'Escola Valenciana i de les Coordinadores d'ensenyament en valencià i hem sigut membres sempre molt actius en

GUARDÓ EXTRAORDINARI | XVa Nit d'Escola Valenciana

«El Pluja va ser la nostra escola»

SANDRA SERRANO I MIRA

Pluja Teatre pren qualsevol espai buit i l'anomena escenari nu. I en aquest ambient foradat, Pluja crea. Una obra és més que una representació al cor del Teatre del Raval. És un diàleg amb l'espectador. Aquest teatre de batalla és provocador en tant que sorprèn i impressiona els assistents, en tant que concep el públic com a element actiu. Pluja precipita gotes de llibertat provinents de la condensació d'idees renovadores.

En la tardor franquista, Pluja impregnà el públic de la mordacitat dels comedians i el feu còmplice d'un imaginari allunyat dels estereotips rancis i l'alienació promoguda des del règim. Copsar un món just i divertit era fàcil després de presenciar una peça teatral d'aquesta companyia nascuda a Gandia l'any 1972. Amb mestria, Pluja difonia l'art de la paraula i esperonava el compromís, la solidaritat i la ideologia social contra l'opressió. Es tractava d'un moviment contracultural que, amb enginy, trencava la por. Fora misèries. Fora l'obscuritat. Estem en un espai buit nu de prejudicis. Ximo Vidal, M. Josep Gongga 'Gongui', Joan Muñoz, Josep Gongga i, al fons de l'escenari, 44 anys de Pluja Teatre. Escola Valenciana ha fet valdre aquest bagatge i ha reconegut Pluja amb el Guardó Extraordinari en el si de la Nit Fusteriana. S'obri el teló i conversem.

Com naix aquesta companyia teatral?

Hem de fer un bot en el temps fins als anys 70. En els anys 70 encara hi era la dictadura, encara vivia el senyor Franco, i en aquell moment la gent del món de la cultura tractava d'utilitzar les seues cançons, la poesia, la narrativa... per a protestar i enfrontar-se al règim franquista. Nosaltres ens enfrontàrem a la dictadura amb el teatre i molt prompte ens vàrem adonar que el que volíem era fer del teatre la nostra pròpia vida.

Pluja, com la pluja, es renova continuament, no?

Hi ha hagut renovació, però els quatre que som ací estem des dels anys 70. Hi ha hagut gent que ha passat, i un company que també hi era des del principi, però que, malauradament, ens va deixar. És molt estrany en les companyies que els mateixos que vàrem iniciar el camí continuem després de quaranta anys.

Pluja Teatre: més de quatre dècades dedicades al teatre. La vostra vida ha transcorregut sobre l'escenari. «La vida és somni», com digué Pedro Calderón de la Barca, o la vida és teatre?

«Nosaltres érem utòpics i hui dia continuem creient que el teatre pot ajudar a transformar, en part, el pensament. Assistir a un espectacle, sobretot quan eres xiquet, pot arribar a transformar-te. I eixa hauria de ser la funció del teatre en l'escola. El mestre podria utilitzar el teatre com a eina per a explicar totes les matèries. L'espai buit del que parla Peter Brook és l'aula»

Durant els passats 40 anys el teatre ha sigut el nostre projecte de vida, ja que ho absorbia tot.

Per què Pluja Teatre?

La paraula «pluja» no s'utilitzava gens ni miqueta. Es deia això d'«està plovent», «plou», «plourà», però la paraula «pluja» a nosaltres ens feia gràcia i la vàrem adoptar com a nom. Per això i perquè, curiosament, a les primeres funcions que féiem quan encara no teníem nom, anàvem als pobles i plovia.

Si ocorregués ara seria fantàstic, veritat? Si arribàrem a un poble i, amb la sequera que hi ha, ploquera. De fet, hi ha hagut èpoques de sequera que ens deien: «Hauríem de programar-vos per veure si arriba la pluja». [Riuen]

Representeu obres en valencià i fa 30 anys que vau encetar la campanya escolar.

En 1980 estrenem el primer espectacle dirigit als xiquets i les xiquetes i comencem a alternar-los amb les obres que féiem per als adults. És quan actuàvem en menjadors, en aules d'usos múltiples... i no podíem ni tan sols instal·lar focus perquè botava la llum i pensàvem: «quina llàstima que els xiquets no puguen gaudir del teatre en condicions». Per aquesta raó, ens vàrem afanyar a tindre un espai, que és aquest, el Teatre del Raval, perquè els xiquets i les escoles pogueren vindre a les obres amb tota la seua escenografia, amb la il·luminació que li correspon, amb totes les condicions i asseguts en una butaca com cal. No només pels xiquets de Gandia sinó que ho vàrem ampliar a tota l'àrea nostra d'influència: la part de la Marina, la part de l'Alcoià, de la Ribera... de les comarques centrals i a partir d'ahí naixen les campanyes escolars.

«Ens vam inventar una escola on ens ho passàvem bé, perquè en l'escola de veritat ens vàrem avorrir prou»

Prèviament, féieu teatre per a un públic adult.

Sí. Durant els anys 70 féiem agitació i propaganda antifranquista, és a dir, nosaltres utilitzàvem el teatre com a mitjà per a dir el que no podíem dir en el carrer; ho déiem sobre l'escenari i després es feien uns col·loquis que duraven més que la representació. La primera obra més combativa va ser contra l'autopista del Mediterrani. Curiosament, després nosaltres anàvem amb la furgoneta per aquesta autopista; són aquestes contradiccions de la revolució... Produïem un teatre amb quatre elements d'escena, una cortina i un mínim vestuari, no és que nosaltres fórem seguidors del teatre pobre de Jerzy Grotowsky, sinó que senzillament no teníem diners. Quant als espais, disposàvem de tots els inimaginables, com digué un dels grans del teatre, Peter Brook, d'espais buits, perquè tampoc existien teatres amb la mínima infraestructura. Arribàvem a un espai com aquest i la gent s'asseia on podia; si no hi havia cadires s'asseia a terra, i agafaves una cortina en lloc d'un teló, pujaves a una cadira o a una escala i aleshores feies un forat en la paret, col·locaves un taco i un clau i tiraves una corda de punta a punta per passar la cortina, i aquesta era la nostra escenografia. Realment, el Pluja va ser la nostra escola. Nosaltres ens vam inventar una escola per a nosaltres, una escola on ens ho passàvem bé, perquè en l'escola de veritat ens vàrem avorrir prou i de vegades ens pegaven i tot... Aleshores, nosaltres ens vàrem inventar la nostra escola, la nostra universitat, allò que escrivíem ens obligava a investigar, a llegir, a parlar amb la gent... féiem un treball de camp i acadèmic.

Un dels trets de Pluja Teatre ha sigut la defensa de la llengua sobre l'escenari. Penseu que l'art dramàtic és clau per al procés de normalització del valencià?

La tria de la llengua per a nosaltres va ser molt important, importantíssima, perquè era la decisió de dir: «si anem pels pobles o pels barris de les ciutats, hem de parlar-los com parlem nosaltres encara que ens trobem un públic que parle en castellà». Per això, nosaltres ens hem negat a representar en castellà dins l'àmbit dels Països Catalans; en

la resta de l'estat sí que ho hem fet. I eixa postura ens ha portat sovint a perdre feina per no haver de renunciar a la pròpia llengua. En els inicis de Pluja es representaven les obres en castellà; la culpa és d'aquest senyor d'ací –Ximo assenyala Joan–. I el canvi va ser culpa d'aquest senyor d'aquí –recorda Joan–. Sí, i el canvi cap al valencià va ser culpa meua –diu Ximo– i, curiosament, era l'únic dels cinc que havia estat educat en castellà. Típic *made in València*.

M'imagine que atresoreu moltes anècdotes...

Ens atrevíem a introduir en els textos paraules que el poble no utilitzava i tampoc no coneixia el seu significat, féiem servir *entonces* i *aleshores*, les dos paraules i, de vegades, una rere l'altra déiem: «entonces podríem fer / aleshores podríem fer» en la mateixa comèdia, perquè nosaltres no hem utilitzat el drama, sempre la comèdia; buscàvem divertir la gent i *clavar-li canya*, és a dir, donar-li motius en què pensar i, sobretot, que en el col·loqui s'exposaren tots els problemes que en el poble on hi érem passaven en aquell moment.

Veig que lligueu llengua, paròdia, reflexió i tertúlia.

La primera part d'aquella obra sobre l'autopista, *El Supercaminal*, era un sàinet. El representàvem amb tots els tòpics, amb el llenguatge barrejat de castellanismes i ple de personatges ingenus que, per descomptat, fan el ridícul parlant castellà. Però, de sobte, féiem un trencament, un dels actors deia: «estic cansat de fer açò, ja no vull fer més aquest teatre, no vull fer més sàinets...». I començàvem a discutir en escena entre nosaltres i el públic s'ho creia i ens deia: «per favor, no us baralleu. Si hem vingut per veure-vos; i ara què ocorre que no voleu fer l'obra?!». I, aleshores, encetàvem una altra obra que era totalment diferent, barrejant gèneres de circ, de *music-hall*... amb un llenguatge, un valencià, ara sí, més correcte.

I una vegada acabada l'obra continuàvem els actors en l'escenari i obríem un col·loqui amb el públic que solia durar més que la pròpia obra. Aquell esperit crític que utilitzàvem en el teatre d'adults el continuàrem anys més tard amb les obres per a xiquets.

Nosaltres érem utòpics i hui dia continuem creient que el teatre pot ajudar a transformar, en part, el pensament. Assistir a un espectacle, sobretot quan eres xiquet, pot arribar a transformar-te. I eixa hauria de ser la funció del teatre en l'escola. El mestre podria utilitzar el teatre com a eina per a explicar totes les matèries. L'espai buit del que parla Peter Brook és l'aula.

«El teatre és una eina molt adequada per a la formació de la persona. Quan treballem amb xiquets ens colpeix moltíssim el que anomenem "memòria emotiva"»

Hi ha experts que parlen de les bondats del teatre com a teràpia. No debades, el teatre és un element per exterioritzar les nostres pors i riure'ns de nosaltres mateixos.

Nosaltres creiem que el teatre és una eina molt adequada per a la formació de la persona. Quan treballem amb xiquets ens colpeix moltíssim el que anomenem «memòria emotiva». Arriben xiquets que van venir temps enrere a veure una obra i quan te l'expliquen te n'adones que la seua memòria l'ha transformada, que han fet la seua pròpia obra. Per això és tan important la memòria emotiva dels xiquets, perquè els colpeix molt la història, encara que més tard la transformen.

L'altre dia vaig anar al mecànic i un xicon que ja és pare de família i treballa de mecànic em diu: «Jo a tu et conec! Tu eres de Pluja! Jo vaig anar una vegada al teatre». Sols havia anat una vegada al teatre i fou ací, en el Teatre del Raval. I en acomiadar-se em diu: «Quan em vaig casar, la meua mare em va dir: "desmunta la teua habitació i t'emportes totes les teues coses!". I jo vaig posar en una caixa les coses que jo volia guardar-me de records, i saps el que tinc allí guardat? Una carta, una carta que em vâreu donar i que era una carta màgica!». Jo em vaig quedar al·lucinat perquè aquest xic, que ja ha de tindre quaranta i escaig d'anys, encara se'n recorda d'una vegada que va venir al teatre i guarda la carta.

Heu donat suport i heu participat en l'organització de les Trobades d'Escoles en Valencià de la Safor-Vallidigna des del començament.

El teatre sempre ha anat de la mà de l'educació. Sempre hem anat junts els mestres i els *teatros* que ens hem dedicat al teatre de públic familiar. Vam començar a col·laborar amb les Trobades des del principi. Hem anat a actuar a les Trobades de la Ribera, hem col·laborat amb les Trobades de la Vall d'Albaida. Al començament anàvem a actuar i des que s'han fet tan nombroses muntem una paradeta amb materials de Teatre del Raval i encara col·laborem amb les de la Safor-Vallidigna. Muntem un taller, fem una titella, fem qualsevol element de manualitats i aprofitem per parlar amb els *nanos* i amb els mestres sobre teatre.

En poques paraules, com definiríeu tot eixe bagatge que suposa Pluja Teatre?

Hi ha una anècdota que sempre recordem: quan l'època de la transició a la democràcia, ja els primers anys, vam fer *Sang i ceba*. L'obra tractava sobre uns fets que van passar a Xeresa en temps de la República. Una matança de treballadors en vaga per part de la Guàrdia Civil. Un amic nostre ens va avisar que el FRAP volia volar-nos la furgona perquè criticàvem la República. Rebíem per tots els costats. Ens obrien expedients en Governació per l'obra de teatre i, per l'altre costat, volien volar-nos la furgona perquè creien que criticàvem massa la República. Crec que això definiria prou bé el que ha estat sempre Pluja.

Eixa escola que parlàvem abans, que va suposar per a nosaltres Pluja, ens va fer descobrir el País Valencià. Primer la nostra comarca, després, comarca a comarca vam descobrir que pertanyíem a un país i després que pertanyíem als Països Catalans. I després ja ens posàrem *xulos* i traduïem les coses al castellà i ens vam recórrer tot l'estat. Vam anar a conquerir Lleó, Castella, Galícia, Madrid...

Hem dormit en molts llocs, hem conegut molta gent i hem menjat molt bé; hem après tota la gastronomia de tots els llocs, les festes... No se'ns pot oblidar en la vida. Ho hem passat molt bé.

Quan passàrem d'*amateurs* a «professionals», ens constituïrem com a cooperativa i continuàrem com havíem fet anteriorment: decidíem les coses en assemblea, i pagàvem tot el que l'Administració volia que li pagares i no cobràvem mai dels *mais* un sou al mes. Era impossible. Han eixit molts grups de teatre *amateur*, per exemple, en la nostra comarca i a Gandia, però dubtem molt que, tal com estan les coses, algú d'ells es pugui professionalitzar.

Abans, als anys huitanta, hi havia més llibertat per exhibir qualsevol contingut creatiu? Em ve al cap el conflicte que es va crear arran d'una peça d'uns titiriteros a Madrid i ho compare amb aquell programa de Televisió Espanyola que s'anomenava *La bola de cristal*. Som més lliures ara?

La Bruja Avería. Hui seria impossible de fer, això. Nosaltres féiem una obra de pallasos sobre el *Tirant lo Blanc* i teníem una escena famosa de les mamelles. Clar, si parles del *Tirant* has de parlar de mamelles encara que siga una obra per a xiquets. Després de fer aquella obra i, sobretot, l'escena de Plaerdemavida en una escola de Madrid, ens van dir que no tornàrem més. L'escola era de monges...

Nosaltres volíem ser tan tan didàctics i tan pedagògics... Però l'experiència t'ensenya que el xiquet va per davant de tu. Si quan estàs actuant veus que s'alça un xiquet a pixar i darrere d'ell o d'ella s'alça tota la filera, saps que eixa escena no funciona o ací el ritme decau. Els xiquets són el millor semàfor per copsar el ritme d'un espectacle. Els nanos són tan ràpids que desconnecten quan li has contat dues vegades la mateixa cosa.

Enguany teniu el doble vessant col·laboratiu: a banda de participar en les Trobades i presentar el lliurament de premis d'Escola Valenciana, Pluja Teatre també ha sigut guardonada en la Nit Fusteriana. Què significa per a vosaltres rebre aquest guardó d'Escola Valenciana?

Això és una trampa que ens heu gastat! Quan ens va telefonar la Coordinadora de la Safor per preguntar-nos si volíem col·laborar i fer la presentació de la Nit, els vàrem dir que sí, i quan estàvem imbuïts i capficats en tota la història, ens telefonen i ens diuen que érem un dels premiats. No sabíem què dir.

Sempre que et fan un reconeixement, evidentment, et quedes molt pagat, però aquest premi ens arriba en el moment just. El que estem vivint ara recorda molt a quan vam començar nosaltres: eixa època de finals del franquisme, la transició, en què havies de lluitar per una sèrie de coses que pensaves que quan les aconseguies, les tindries per sempre. I, com diu la cançó, quan creus que

ja s'acaba, torna a començar. Només s'ha de veure eixos atacs a l'escola en valencià... Tota la moguda que hi ha que pareix que vulguen aniquilar la llengua en l'ensenyament. Es reproduceix allò que vivíem en aquell moment. La gent de teatre treballa en unes condicions precàries; estan quasi en les mateixes condicions per a actuar que les que estàvem nosaltres en l'època en què vam nàixer.

«Si parles del *Tirant* has de parlar de mamelles encara que siga una obra per a xiquets. Després de fer aquella obra i, sobretot, l'escena de Plaerdemavida en una escola de Madrid, ens van dir que no tornàrem. L'escola era de monges...»

Nosaltres sempre déiem que havíem de dignificar el nostre treball. Hi va haver un moment, quan tot l'esclat després de la transició, ui, ha vingut la democràcia, tots contents, hi ha diners. I van començar a fer teatres en tots els pobles. Arribàvem als pobles i, ostres, hi havia un teatre amb focus, subvencions de la Diputació, subvencions de la Generalitat, subvencions, subvencions... que bé, ho tenim tot. I, de cop, va vindre la crisi i ara tornen a haver-hi altra vegada molts teatres buits, sense poder fer programacions perquè no hi ha diners als ajuntaments.

PUBLICITAT

El **teatre** també és una **escola** on cada funció és una ocasió per **aprendre**

CAMPANYA ESCOLAR 2017-18

**TEATRE
DEL RAVAL GANDIA**

Més info: campanya@teatreravalgandia.org

lavalenciana
disseny amb il·lustració

CARPETES • PANCARTES • FLYERS • CARTELLS
MEXANDATGE • SAMARRETES • ROTULACIÓ
PHOTOCALLS... Si ho pots imaginar, ho podem fer!

Tel. 669 92 55 92
Carrer de Vicent Cardona s/n baixos
46980 Paterna • València [l'Horta]
www.lavalenciana.org

* Amics d'Escola Valenciana i coordinadores comarcals

[lavalenciana.lvc](https://www.facebook.com/lavalenciana.lvc)

[@lavalencianaLVC](https://twitter.com/lavalencianaLVC)

info@lavalenciana.org

PREMI 'JOSEP VICENT GARCIA' A LA TRAJECTÒRIA INDIVIDUAL | XVa Nit d'Escola Valenciana

Rafael-Lluís Ninyoles: «L'ensenyament és la peça fonamental per superar els conflictes»

SANDRA SERRANO I MIRA

Rafael-Lluís Ninyoles i Monllor (València, 1943) es va llicenciar en Dret a la Universitat de Salamanca i és doctor en Sociologia per la Universitat de València. Als 25 anys publicà el primer llibre, *L'opinió pública: teories i ideologies*, i l'han seguit una dotzena d'obres més que han creat un espai de reflexió sobre la realitat social del País Valencià. Els seus plantejaments se centren en l'anàlisi psicosocial, «en la sociologia del coneixement» aplicada al conflicte lingüístic. Un dels llibres cimera d'aquest sociòleg, *Madre España*, aborda per primera vegada el nacionalisme espanyol des d'unes bases socials i estudia la conformació d'aquest pensament i les repercussions en la societat. A més, Rafael L. Ninyoles ha publicat articles en diaris i revistes com *Serra d'Or*, *Gorg*, *Cuadernos para el Diálogo* o *El País*, i ha col·laborat amb el CEIC Alfons el Vell. Rafael L. Ninyoles ha sigut guardonat amb el Premi Josep Vicent Garcia d'Escola Valenciana. Hem conversat amb ell de música, estructura social i, sobretot, de llengua, des de la mirada de la sociologia. Ninyoles ens ha fet un repàs del seu bagatge. Aquest home històric és un observador de tots els temps: present, passat i futur.

Construïm la identitat amb un autoretrat: qui és Rafael L. Ninyoles?

He estat treballant en molts camps i no sabria dir... Vaig estar molt de temps en l'Administració Pública. Vaig començar el meu treball professional en la Facultat de Ciències Econòmiques i he portat els Serveis d'Investigació i Estudis en la Conselleria de Cultura. Allò que més m'ha agradat en la meua vida ha sigut el piano. Vaig estudiar en el Conservatori de Música de València.

Rafael, vostè està considerat un dels pares de la sociolingüística catalana. Què li suposa aquest reconeixement?

No m'he integrat en cap moment en allò que es diu «sociolingüística catalana». Allí a Catalunya està la sociolingüística catalana i al País Valencià fem el que podem. No obstant això, quant a la sociolingüística, jo he tingut una posició molt reticent perquè considere que la sociolingüística no és una disciplina amb objecte propi, mètodes o tècniques d'investigació. La sociolingüística és un intent de connectar la llengua amb la sociologia. Si no hi ha sociologia, no hi ha sociolingüistes. La sociolingüística ha crescut molt poc perquè no hi ha sociòlegs. Ho són per afició. Aleshores, la projecció de la sociolingüística catalana és nul·la, pràcticament, fora del context del territori espanyol. No hi ha bibliografia. Per exemple, en altres països amb llengües en contacte com poden ser Canadà (Quebec), Bèlgica (Brussel·les o Lovaine), Escòcia... La internacionalització és pràcticament inexistent, no se sap què és la sociolingüística catalana.

No es pot parlar de sociolingüística al País Valencià sense al·ludir a Rafael Ninyoles com a una unitat indivisible.

Jo he intentat aportar la meua visió com a sociòleg sobre allò que he observat, analitzat i meditat respecte de la interacció entre la llengua i l'estructura social del País Valencià. És veritat que també estic satisfet que algunes persones estudioses hagen pres en consideració els meus treballs i d'alguna manera continuen investigant en aquest àmbit intel·lectual.

Resulta especialment interessant i cabdal el seu assaig 'Conflicte lingüístic valencià: substitució lingüística i ideologies diglòssiques'. Introdueix termes tan importants com "autoodi", "normalització lingüística", "diglòssia", "marginació lingüística", per esmentar-ne uns pocs.

El *conflicte lingüístic valencià* el que va fer és introduir molts conceptes que són pròpiament sociològics. El conflicte lingüístic és un concepte social, però no és un conflicte de llengües; les llengües no es barallen entre elles. El concepte d'«autoodi» és molt important perquè aplega les persones i els pobles que se senten identificats amb l'enemic. L'autoodi ve del menyspreu que es té al propi grup. Es tracta d'un concepte molt important que s'ha associat al grup jueu, que es menysprea, i és l'exemple més clar. La diglòssia és la superposició de dues llengües: una llengua dominant sobre una altra. El terme de diglòssia reflecteix l'estratificació social, la superposició, la submissió, etc.

«El concepte d'«autoodi» és molt important perquè aplega les persones i els pobles que se senten identificats amb l'enemic»

Quan comença el procés de substitució lingüística en el nostre país?

No se sap massa bé quan, però políticament, la substitució lingüística es produeix pels canvis polítics en el règim de la dictadura i tots els seus elements de repressió.

Com podria explicar en poques paraules què és una actitud diglòssica per a gent que no està familiaritzada amb aquest concepte?

Per diglòssia s'entén una situació en què es produeix la superposició de dues llengües o varietats lingüístiques on es reflecteix la posició social de classes, estatus, distints nivells de consum, etc. en el sistema d'estratificació social. Aquesta actitud comporta el rebuig de la pròpia llengua i l'adopció de la llengua dominant seguint un desig d'ascens social en el sistema de les relacions lingüístiques i socials.

«La diglòssia és una actitud que comporta el rebuig de la pròpia llengua i l'adopció de la llengua dominant seguint un desig d'ascens social»

Vostè va escriure el llibre *Madre España. Aproximación al nacionalismo lingüístico español* l'any 1979. Podem dir que els plantejaments, sobretot quant a la construcció de les identitats, estan vigents en l'actualitat?

Aquest llibre planteja el *continuum* dels pensadors espanyols que han sigut intel·lectuals, fonamentalment els historiadors, com poden ser Unamuno, Ortega y Gasset, Menéndez Pelayo, Julián Marías, Menéndez Pidal... I han produït una interpretació de l'Espanya que ha arribat als nostres dies, que ha tingut molt de recorregut.

Madre España ha tingut una certa repercussió. Ara el nacionalisme espanyol s'ha recrudit, està molt vigent. Sense anar més lluny, els tertulians de la televisió defineixen el moment actual amb frases d'Ortega y Gasset quan ja fa molts anys que va morir i està ben viu. Amb tot, no podem pretendre trobar una anàlisi del moment en què vivim amb explicacions que recreaven un altre context. Hem d'avançar.

«*Madre España* ha tingut una certa repercussió. Ara el nacionalisme espanyol s'ha recrudit, està molt vigent»

Què significa per a vostè rebre el Guardó a la Trajectòria Individual d'Escola Valenciana?

És importantíssim entendre que l'ensenyament és la peça fonamental per a poder superar els conflictes. No és gens estrany que qui es mou més és la gent educada que maneja els conceptes, les situacions... Tothom estem mirant la mobilització que hi ha sobretot en les universitats. L'analfabetisme és *omni-lingüe*: la gent que no sap de lletra, ni llegir ni escriure, no s'interessarà mai pels problemes de la llengua.

VOLUNTARIAT PEL VALENCIÀ

Escola Valenciana estrena la campanya del Voluntariat pel Valencià amb un còmic

REDACCIÓ

Gràcies al Voluntariat pel Valencià més de 23.300 persones han compartit experiències i han guanyat fluïdesa a l'hora de parlar valencià

Enguany, el Voluntariat pel Valencià, un projecte social de gran acollida d'Escola Valenciana-Federació d'Associacions per la Llengua, ha recorregut a un còmic per fer la seua campanya anual que reclama la participació de voluntaris, voluntàries, aprenents i aprenentes per iniciar persones en un primer contacte amb la nostra llengua, mitjançant la conversa espontània i amigable, una hora a la setmana, durant 10 setmanes.

El còmic, que es pot veure en forma de suports publicitaris als carrers i places de les ciutats, ha estat confeccionat per Escola Valenciana. L'il·lustrador Toni Cabo ha realitzat els dibuixos i el coordinador de Comunicació d'Escola Valenciana, Joan Cortés, ha redactat el guió dels diàlegs.

Aquesta campanya desitja trencar els formats habituals per oferir «una microhistòria que reflectisca un trosset de realitat d'una societat valenciana ja amerada per la diversitat

lingüística i cultural, la qual busca canals per establir ponts entre comunitats lingüístiques», ha expressat Joan Cortés.

L'objectiu d'aquesta narració gràfica és, en primer lloc, «promocionar la coneixença de l'entorn immediat i territorial, crear hàbits de tolerància i respecte davant d'aquesta policromia social» i, en segon lloc, el còmic «Carrer del Voluntariat pel Valencià» pretén «fer servir ressorts actius d'educació inclusiva i, en definitiva, construir una convivència alimentada pels valors democràtics», en paraules de Joan Cortés.

Un model de relacions lingüístiques

El còmic és una primera aposta que planteja un model de relacions lingüístiques emmarcades dins d'una societat intel·lectualment oberta, que viu situacions quotidianes vinculades al coneixement i a l'aprenentatge de les dues llengües oficials, instruments d'integració capaços de generar dinàmiques que condicionen en positiu la cohesió social i que estimulen la qualitat del teixit social a tot arreu.

El carrer del Voluntariat pel Valencià

L'argument del còmic retrata un moment del trànsit humà al bar Ourense, regentat per Lola, una gallega franca i simpàtica. A la

El carrer del Voluntariat pel Valencià és la narració gràfica que presenta Escola Valenciana per a promoure la creació de nous parlants de valencià

terrasa, seuen Fina i Manel, dos jubilats que dediquen part del seu temps lliure a participar com a voluntaris lingüístics en el Voluntariat pel Valencià. Justament, al bar treballen dos dels seus aprenents, Amina i Mihai, la primera d'origen marroquí i ell procedent de Romania. Tots dos ja s'han llançat a parlar en valencià i formen part del grup de persones que treballa a l'establiment, amb bona química personal. Xesco és el

cuiner del bar, un motorista enrotllat, de comentaris aguts i oportuns. La resta, pintors que estan fent una reforma pel barri, se sumen al joc divertit de «dóna-me'n que te'n donaré», que ajuda a treballar més a gust i amb sintonia.

Un recurs didàctic per als centres educatius

Aquest còmic no només vol quedar-se als carrers de les ciutats, sinó que té la intenció d'anar als centres educatius per convertir-se en un recurs didàctic que treballa la diversitat lingüística i cultural del País Valencià i que estudie la manera de construir un model de convivència ciutadana basada en la igualtat lingüística i el respecte a la multiculturalitat, una multiculturalitat, a hores d'ara, molt evident en la societat valenciana.

Hem fet camí

Des del seu naixement, en 2005, i durant més d'onze anys d'activitat, hi han participat més de 23.300 persones, entre aprenents, aprenentes, voluntaris i voluntàries lingüístiques, i un bon grapat d'aquests darrers han repetit l'experiència. També, prop de 80 ajuntaments han desenvolupat aquest projecte social a les respectives poblacions. En aquest sentit, les associacions per la llengua que formen Escola Valenciana han comprovat que s'ha produït un increment substancial de participants i de sol·licituds per part de les administracions locals, la qual cosa subratlla el reconeixement de la gent de la tas-

ca social que es fa des del Voluntariat pel Valencià i convida a intensificar-la encara més.

En l'actualitat, l'Administració valenciana ha obert les portes al valencià, i ha parat atenció a les peticions de persones i de col·lectius, de dins i de fora de les institucions, que desitgen posseir una major desimboltura quan parlen valencià. En l'àmbit social, una estimable quantitat de persones novingudes i de persones que parlen habitualment en castellà participen en aquestes converses com a aprenentes, perquè s'han adonat que el valencià és un pont que els durà a millorar els vincles de convivència amb gent del seu entorn pròxim.

D'altra banda, des del projecte social Voluntariat pel Valencià s'organitzen activitats complementàries com el club lector, el qual els participants lliguen un llibre en valencià i el comenten amb l'autor; porten a terme passejades culturals, amb guies que fan explicacions en valencià, o formen part de grups de conversa, en els quals un voluntari o voluntària queda amb alguns aprenents per xarrar en grup, entre altres activitats que sorgeixen al llarg de tot l'any. A més, la participació en aquest programa preveu descomptes en cinema i teatre en valencià.

El Voluntariat pel Valencià compta amb el suport de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i d'altres institucions públiques i privades amb les quals col·labora puntualment en la gestió i organització del projecte.

Una iniciativa de:

Amb el suport de:

CARRER DEL VOLUNTARIAT PEL VALENCIÀ

Escola Valenciana fomenta l'ús de la conversa de manera entretinguda a través del **Voluntariat pel Valencià**. Aquest programa posa en contacte persones voluntàries i aprenents, que parlen **1 hora a la setmana** durant **10 setmanes**.

Gràcies al Voluntariat pel Valencià, **més de 23.300 persones** han compartit experiències i han guanyat fluïdesa quan parlen valencià.

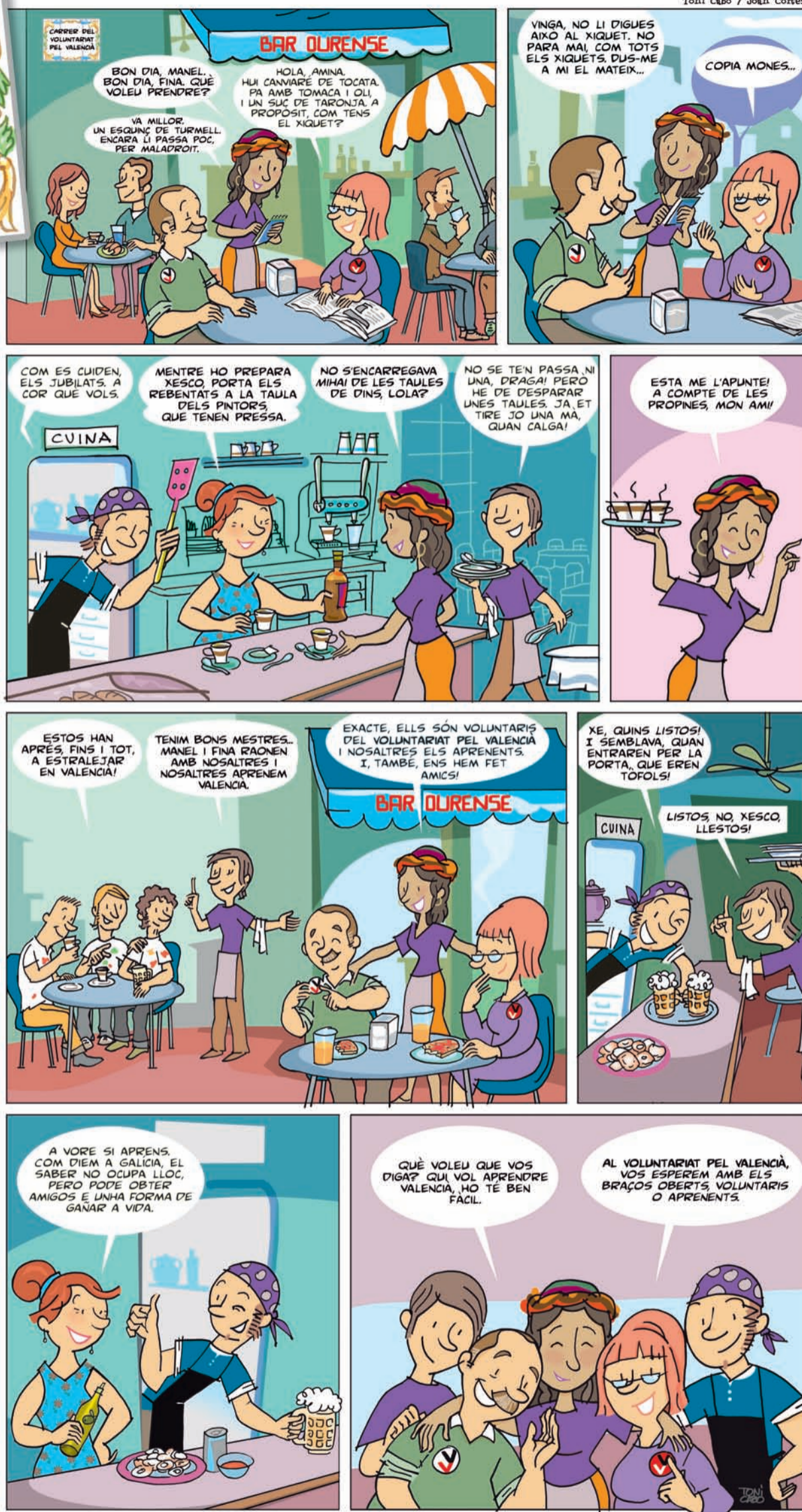
Contacta amb nosaltres!

Una iniciativa de:

parla'm
en valencià

Amb el suport de:

REPORTATGE

El cinema en valencià: eina essencial per normalitzar la llengua

MERCÈ MARTÍNEZ / SANDRA SERRANO

L'anterior edició del cinema va aplegar 73.000 espectadors de 52 poblacions del País Valencià

La introducció del cinema en valencià a l'escola i a les agendes culturals dels ajuntaments fomenta l'ús social del valencià

La normalització de la llengua comença a l'escola amb els programes d'ensenyament en valencià. Escola Valenciana és conscient de la importància del cinema per afavorir l'ús social del valencià i, per aquesta raó, posa a l'abast de les escoles i dels ajuntaments un catàleg amb dèsset pel·lícules adreçades a tots els cicles educatius, que van acompanyades de la corresponent guia didàctica a fi de treballar els continguts audiovisuals a l'aula.

La coordinadora del projecte 'Cinema en valencià', Laura Font, ha constatat com és d'important la tasca d'acostar el setè art als centres educatius i als ajuntaments, sobretot, en el context actual: «Ara com ara, estem orfes de ràdio i de televisió públiques, aleshores, el cinema que projectem en Escola Valenciana és l'única oportunitat que té la ciutadania de poder visualitzar pel·lícules en la seua llengua.»

Cinema a l'escola

La sopa de pedres, *Els superherois*, *Mascotes* i *Lion*, són alguns dels títols que es poden trobar en la 14a edició del programa 'Cinema a l'Escola' d'Escola Valenciana. Les xifres de participació dels tres darrers anys en aquest programa revelen un increment considerable, gràcies al compromís dels ajuntaments i de les escoles que han introduït el cinema en valencià com a eina pedagò-

gica i proposta cultural amb la qual les xiquetes i els xiquets aprenen mentre gaudeixen. Així, en la passada edició, que comprén el curs 2016 – 2017, van participar un total de 73.000 alumnes de 52 poblacions. Aquestes dades suposen un increment de més de 8.000 espectadors i 14 municipis respecte de les xifres de 2014 – 2015, moment que coincideix amb l'orfanat de mitjans de comunicació públics.

Enguany, l'entitat cívica espera superar aquest èxit arribant a més escoles i als ajuntaments que vulguen contribuir a la normalització de la llengua amb la introducció de cinema en valencià en les agendes culturals i entre els continguts escolars.

El projecte 'Cinema a l'Escola' s'adreça als centres educatius per oferir un material pedagògic amb el qual tractar el llenguatge audiovisual a classe. Les dèsset pel·lícules que proposa Escola Valenciana tenen com a denominador comú la qualitat: «Als Serveis Audiovisuals d'Escola Valenciana triem els títols de pel·lícules amb molta cura i han de complir certs requisits: adaptació harmònica a finalitats pedagògiques, fer valdre els nostres referents, rerefons educatiu, to conciliador, estructura ben travada, narració elaborada, adequació del missatge amb la imatge i el públic, tractament adient de les emocions a

través dels personatges...», ha exposat la coordinadora del projecte Cinema d'Escola Valenciana, Laura Font, i ha afegit: «Amb aquest estudi previ del cinema d'actualitat elaborem un dossier didàctic perquè les escoles puguin treballar els continguts i el llenguatge audiovisual.»

Escola Valenciana sempre tria títols amb una forta càrrega emocional i social, que puguin sorprendre, agradar, entretenir, divertir, entusiasmar el nostre alumnat. «Mentre visualitzem una pel·lícula aprenem a identificar els diferents gèneres cinematogràfics, analitzem els personatges, les accions i les emocions, treballem la història a l'aula, el llenguatge audiovisual... La nostra entitat aposta per l'educació en valors i el valencià com a llengua vehicular en l'ensenyament. Així, tractem que el repertori de pel·lícules que formen part del catàleg de cinema en valencià s'adeqüen a aquests paràmetres.» La responsable d'aquest projecte conclou: «El Cinema en valencià d'Escola Valenciana és sinònim de qualitat.»

Nou catàleg de 'Cinema a l'Escola'

El regal de la Molly Monstre i *La sopa de pedres* són les dues pel·lícules que Escola Valenciana presenta als xiquets i xiquetes d'Educació Infantil 3 anys. Per a l'alumnat d'Infantil 5 anys, els Serveis Audiovisuals d'Escola Valenciana plantegen *El gat sense por*, i per a 1r i 2n cicle de Primària la proposta se centra en les aventures de Red en *Angry Birds. La Pel·lícula* i les divertides proeses de dos amics despistats en *Dos col·legues al rescat*.

Quant al segon cicle de Primària, els títols que presenta el catàleg són *Buscant la Dory*, un film que parla del viatge de Dory, un peix amb amnèsia, que recorre la costa de Califòrnia a la recerca de la seua família, i *Els superherois*, que narra la història d'un mecànic d'un parc d'atraccions que s'enfronta a un malvat l'objectiu del qual és destruir la ciutat. *Mascotes*, la pel·lícula recomanada per al segon i el tercer cicle de Primària, se centra en les malifetes dels animals quan es queden sols a casa. L'adaptació al cinema de l'obra d'Antoine de Saint-Exupéry, *El Petit Príncep*, la tendra història *La vida d'en Carabassó*, i les místiques vivències dels dos protagonistes de *Your name*, són les propostes adreçades al tercer cicle de Primària.

Les apostes cinematogràfiques d'Escola Valenciana per a l'ESO són: *Lion*, *Gràcies patró* i *La llum d'Elna. Quan nosaltres érem refugiats*. Aquesta última pel·lícula es troba contextualitzada en l'estiu de 1942, un període històric en el qual el nazisme domina gairebé tot el continent. Als refugiats republicans se'ls han ajuntat jueus, gitanos i comunistes que malviuen en els camps d'internament, presoners del govern de Vichy. *La llum d'Elna* narra la història d'Elisabet, al capdavant de la Maternitat d'Elna, que s'encarrega de rescatar les embaixades dels camps perquè puguin donar a llum en condicions dignes i els procura una feina i un futur.

Per a l'ESO i Batxillerat, l'entitat cívica ha volgut comptar amb *La propera pell*, dirigida per Isaki Lacuesta i Isa Campo,

que ha rebut nombrosos premis (Goya a la millor actriu de repartiment, Emma Suárez; Premi Gaudí a la millor pel·lícula, millor guió i millor actriu –Emma Suárez–, així com el Premi Sant Jordi a la millor pel·lícula espanyola, entre d'altres).

Els joves de Batxillerat també podran gaudir de la comèdia romàntica de Dídac Cervera, *Mil coses que faria per tu*, i d'*Estiu de 1993*, el debut en la direcció de Carla Simón, que parteix de la seua història: l'estiu que la va marcar quan als sis anys es quedà òrfena i se'n va anar a viure amb els seus oncles i la seua cosina, que aleshores passaran a ser els seus pares i la seua germana.

Cinema en valencià a la programació municipal

Escola Valenciana possibilita als ajuntaments incloure als programes culturals cinema en valencià «com un mitjà de promoure la defensa de la cultura i contribuir a la normalització de la llengua», ha manifestat la responsable de l'activitat. «Els programes d'ensenyament en valencià aconsegueixen que l'alumnat domine tant el valencià com el castellà, tanmateix, quan acudim al cinema, no trobem pel·lícules en valencià», ha exposat Font, i ha afegit: «amb la intenció de potenciar els referents culturals en valencià, Escola Valenciana tracta de posar a l'abast dels consistoris, de les escoles, de la ciutadania, un variat catàleg d'oferta cinematogràfica perquè els xiquets i les xiquetes no troben un trencament de la llengua de l'escola al carrer».

A més, Laura Font ha volgut remarcar que «és una realitat indiscutible que la nostra proposta de 'Cinema a l'Escola' té un públic molt nombrós», és a dir, «hi ha una demanda social i un públic que vol anar al cinema i veure continguts en valencià, i és per aquesta raó que els cinemes s'han de plantejar quines són les pel·lícules que veritablement omplien les sales i incrementar-ne l'oferta».

Coeduquem: bastim la igualtat

Escola Valenciana commemorà el Dia de les Dones amb la projecció de la pel·lícula de la cineasta Sarah Gavron, *Sufragistes*, a l'Aragó Cinema. Alacant, Bigastre, Alboraià, Mutxamel, Cocentaina, València, Biar, Tavernes Blanques i Xixona es van sumar a la iniciativa d'Escola Valenciana 'Coeduquem: bastim la igualtat' i van incloure en els actes culturals la projecció de *Sufragistes*, a fi de recordar la lluita de les dones per aconseguir el dret a vot en la Gran Bretanya de 1914.

Aquesta activitat marca l'inici del cicle 'Coeduquem', basat en propostes audiovisuals de temàtica social per sensibilitzar la ciutadania sobre les relacions humanes en condicions d'explotació i la lluita per assolir drets i llibertats.

«L'escola que volem i per la qual treballa Escola Valenciana promou valors d'igualtat, justícia, pau i solidaritat», ha declarat la coordinadora del projecte Cinema Coeduquem, Laura Font, i ha afegit: «la transformació de la societat comença en l'escola. I nosaltres, des d'Escola Valenciana, volem aportar la nostra llavor en la formació de la ciutadania del futur».

Arran de l'èxit d'aquesta experiència, Escola Valenciana ha llançat un nou cicle de cinema en valors per fer reflexionar i conscienciar l'alumnat i la ciutadania sobre la necessitat de teixir xarxes de solidaritat. En aquest sentit, Escola Valenciana ofereix *Covards*, la pel·lícula dels cineastes José Corbacho i Juan Cruz, a instituts i ajuntaments per treballar a les aules el problema de l'assetjament als centres educatius i, d'aquesta manera, afavorir el debat i la reflexió entre l'alumnat, així com entre la resta de la societat.

Sinopsi 'Covards'

Gaby és un xiquet de catorze anys que té por d'anar al col·legi.

Diàriament, un company de classe, Guille, i la seua quadrilla li fan la vida impossible, l'humilien davant dels seus companys, li fan burles i de vegades li peguen. La resta de la classe no reacciona. Ni la seua família ni els seus professors són conscients del que està succeint, només la seua amiga Carla, i Silverio, l'amo de la pizzeria, saben el que Gaby està passant.

D'altra banda la vida dels adults no és millor que la dels adolescents. El pare de Gaby viu atemorit pel seu cap, que amenaça d'acomiar-lo, i la seua mare té por que la seua vida s'enfonse. El pare de Guille és un dèspota, home de negocis que projecta la seua superioritat i desdeny sobre els altres, i sa mare sempre mira cap a una altra part. Gaby està fart, cansat i decideix prendre mesures.

ENTREVISTA

«Les comandes de Cinema a l'Escola augmenten any rere any»

CINEMA EN VALENCIÀ

Transcinema fa 19 anys que es dedica a l'exhibició cinematogràfica. Què ens pot contar de la situació actual del cinema en valencià?

La situació del sector en aquests moments és d'incertesa perquè des de les institucions polítiques no hi ha hagut un suport clar d'ajudes econòmiques, que són necessàries per a la continuïtat d'aquest projecte i, per tant, haurien de tindre un lloc preferent en les polítiques culturals.

La supressió de les emissions de Canal 9 també va influir en apagar encara més la flama de sentir per la televisió pública valenciana pel·lícules i altres continguts que donaven "normalitat" al valencià. Des que s'ha produït una "alternança política" al capdavant de la Generalitat s'ha constatat una clara sensibilitat pel que fa al valencià.

Hi ha hagut un clar posicionament de les institucions polítiques valencianes per portar la llengua al cinema, però després no es transformava en la necessària ajuda econòmica per a dur-lo a terme.

Posar com a exemple la Generalitat de Catalunya, en la qual una part important del pressupost anava destinada a les produccions de cinema en català (infantil, familiar i adult) i, d'aquesta manera, les empreses del sector promovien la creació d'aquest cinema. Sense aquesta dotació ja establida des de fa molts anys el sector del cinema en català no hauria tingut l'entitat que té ara.

Ha crescut la demanda de projectar pel·lícules en valencià els últims anys?

I tant que sí! Però sempre per l'espenta d'associacions i federacions que han volgut dur a terme una activitat "oblidada" per les diferents institucions polítiques que han governat la Generalitat durant molts anys i que, per a ells, mai ha sigut una assignatura pendent el cinema en valencià, sinó tot el contrari.

Quins mecanismes necessita el cinema en valencià per estar de forma habitual i natural en les sales de cinema comercial?

Els mecanismes que es necessiten són: ajuda i suport de les institucions

polítiques, però no verbal, sinó que es transformen en una part dels pressupostos de la Conselleria de Cultura, en la seua dotació, com una altra àrea d'aquesta Conselleria. Les idees les tenim, els projectes estan preparats, sols falta la institucionalització d'una partida econòmica, com per a qualsevol altre departament de les diferents àrees culturals.

Sabem que la gent, molta gent, té ganes de sentir cinema en la seua llengua, ho demostren les comandes de projectar Cinema a l'Escola, que any rere any augmenten i a ningú "espanta" ja sentir pel·lícules, documentals i altres formats de cinema en la nostra llengua.

També podria ser una bona iniciativa per als cinemes que projecten cinema en valencià tindre un preu diferenciat de les pel·lícules doblades al valencià de les que no ho són. Per exemple, una rebaixa del preu de l'entrada. Un cas molt clar de la insensibilitat dels governants en el cinema en general ho demostra la taxa d'IVA que té el cinema, un 21%, quan, com sabem, altres països del nostre entorn, estan al 8%, 10% o, fins i tot, Noruega que fixa una taxa del 0% a totes les activitats culturals.

Què li sembla la iniciativa "Cinema en Valencià d'Escola Valenciana"?

Per descomptat que hi contribueix! És una iniciativa molt similar a la que les arts escèniques posen en marxa cada any, la campanya "Anem al teatre", on els xiquets dels diferents nivells educatius (Infantil, Primària, ESO i Batxillerat), "ixen" de l'aula per anar al món màgic del teatre... o del CINEMA en valencià. Pensem que si no existira aquesta activitat (com diu un eslògan publicitari), s'hauria d'inventar.

Al seu parer, contribueix a la normalització del valencià?

Els xiquets i no tan xiquets veuen que els seus dibuixos preferits, els seus herois i els seus actors, parlen com a casa, com ells, i sense complexos. Cada vegada esteu arribant a més escoles, a més pobles, a més gent, a més xiquets i xiquetes que el dia de demà tindran una visió més crítica i més objectiva de tot el que envolta a la Cultura. Bona tasca.

CINEMA EN VALENCIÀ

Josep Gayà, director de cinema: «Hem de formar una ciutadania amb pensament crític»

Vosaltres us dediqueu de forma professional a la producció i creació de continguts audiovisuals. Quina mena de productes oferiu al gran públic?

Més que productes, són obres. El que fem, principalment, són documentals de caràcter social i cultural.

Podeu afirmar que el cinema en valencià gaudeix d'un bon moment?

No gaudeix d'un bon moment, ni ara, ni abans, perquè no hi ha voluntat política.

La indústria audiovisual aposta per augmentar l'oferta de pel·lícules en català i el doblatge?

Si és així, no ho veiem en les cartelles dels cinemes, encara que hi ha un intent de posicionar-se, per això la candidada als Òscar.

Què ha suposat el tancament de RTVV per al sector audiovisual?

Jo no puc parlar en profunditat de RTVV, he viscut molts anys fora, però era un canal totalment controlat des del poder polític, sobretot pel govern del PP, de fet, era el portaveu del PP. La cobertura de l'accident de metro a València va ser patètic. Com és possible que els treballadors i les treballadores no esclataren en aquell moment? Des del punt de vista laboral, és obvi que va deixar molta gent a l'atur.

Amb quins ulls contempleu 'ÀPunt'? Complirà les expectatives del gran públic i de les productores?

Això encara és prompte per a dir-ho. Desitgem que siga un mitjà rigorós, professional, participatiu i que done veu als invisibles del nostre territori i més enllà.

Què penseu del projecte 'Cinema en valencià d'Escola Valenciana'? Creieu que és una eina important que afavoreix la normalització del valencià?

Vaig tindre l'oportunitat de treballar amb una escola pública del meu poble i vam fer un curt de ficció amb els 242 alumnes. Pense que és una iniciativa molt interessant, des del punt de vista artístic, però sobretot humà.

Què penseu que pot aportar al món educatiu l'audiovisual?

Sincerament pense que, hui en dia, els còdecs de la majoria de canals de TV són molt simples, atordeixen, distrauen, inculquen valors a través d'eines psicoanalítiques molt sofisticades per controlar la població, per inculcar por. Hi ha una sèrie de la BBC, *El segle del jo*, dirigida per Adam Curtis, que

explica amb profunditat el que estic parlant.

El telèfon mòbil forma part fonamental, per desgràcia, de les nostres vides, també de les vides dels xiquets i de les xiquetes.

Pense que el món educatiu ha d'integrar-se a l'audiovisual i viceversa, però els valors que es transmeten s'haurien de relacionar amb la solidaritat, el respecte, l'amor, el diàleg, el pensament crític.

Hem de formar una ciutadania amb pensament crític, així es construeix una societat realment democràtica.

Com pot ajudar l'audiovisual a la normalització del valencià?

El fet de crear audiovisuals en la nostra llengua faria visible la diversitat lingüística.

PUBLICITAT

Llibres en valencià, de qualitat i amb valors
Llibres d'Andana Editorial per a créixer

Andana
editorial
www.andana.net

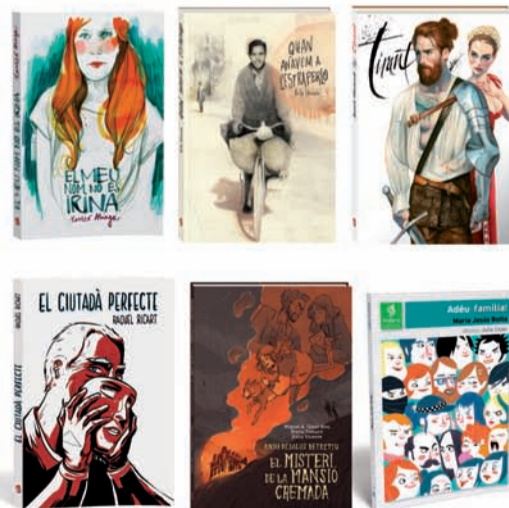
Per a infantil...

Per a primària...

Per a secundària i batxillerat...

REPORTATGE

La RadioEscola fomenta l'accés al coneixement amb un somriure

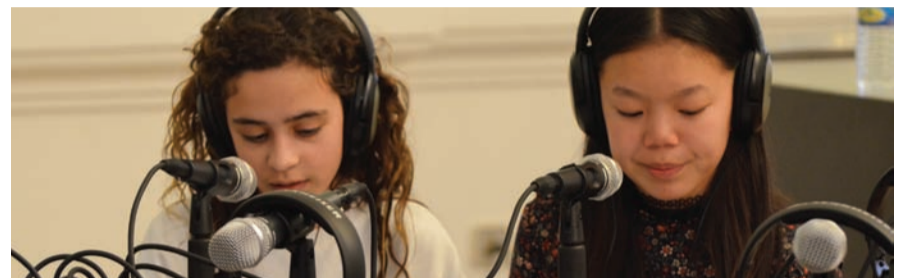
SANDRA SERRANO I MIRA

La RadioEscola estableix un pont d'unió amb escoles de tot el País Valencià, Catalunya i les Illes Balears, que permet un espai de comunicació entre alumnes més enllà de la frontera física de l'aula. Aquest intercanvi d'experiències és un viatge a través de la veu, que convida els xiquets i les xiquetes a conèixer altres llocs i a gaudir mentre aprenen, juguen i s'enriqueixen culturalment.

Vora 120 persones s'han impregnat de les experiències contades per mestres, alumnes i professionals del món de la comunicació en el marc de la II Jornada de RadioEscola. La ràdio feta per alumnes, organitzada per Escola Valenciana a la Casa de Cultura de Xàtiva.

A les 9'30 hores el regidor de Política Lingüística a l'Ajuntament de Xàtiva, Alfred Boluda, ha donat la benvinguda als assistents a la II Jornada de RadioEscola i ha destacat que «accions com aquesta contribueixen a la normalització de la llengua». Acte seguit, el president d'Escola Valenciana, Vicent Moreno, ha al·ludit a la importància d'introduir la ràdio en l'ensenyament: «Aquest mitjà de comunicació ofereix grans possibilitats pedagògiques: en primer lloc, millora les habilitats comunicatives de l'alumnat i, en segon lloc, tots els continguts es creen en valencià, per tant, s'afavoreix l'ús de la llengua». D'aquesta manera, el portaveu de l'entitat cívica ha identificat alguns dels objectius fonamentals de la xarxa de ràdios escolars: «Des d'Escola Valenciana volem engrescar-vos en aquest projecte innovador que és la RadioEscola. Volem que l'escola valenciana del segle XXI siga capdavantera i tinga al seu abast propostes educatives amb les quals els xiquets i les xiquetes gaudisquen mentre aprenen. La xarxa de ràdios escolars fomenta aquesta actitud: l'accés al coneixement amb un somriure. Crec que el joc és la millor manera d'ensenyar. I, amb la RadioEscola juguem fent ràdio, riem fent ràdio, gaudim fent ràdio. Aprenem mentre fem ràdio.»

Per la seua banda, la professora de la Universitat de València, Lola Bañón, abans d'oferir la ponència *El paper de la ràdio en l'educació* ha esmentat el treball d'Escola Valenciana per afavorir la normalització de

la llengua en tots els àmbits. Així, Bañón ha adduït la importància del mitjà radiofònic tant en l'espai públic com en l'espai polític i, a més, s'ha referit a la ràdio com «la plataforma essencial per construir el treball en equip i construir la cohesió com a poble».

L'escola sense fronteres

Amb el rigor clàssic del rellotge radiofònic, l'escola La Moreria de les Coves de Vinromà, el col·legi Alfàs de Pedreguer, l'Antonio Machado de Torrent, Germans Ochando d'Almassora, La Comarcal de Picassent, Jaume I de Catarroja, El Murtal de Benidorm, han fet una exhibició del mestratge amb què desenvolupen els seus programes a l'escola. Mestres com Elena Doñate, Alicia Gilabert, Cristina Palmer, Àngel Mata, Rafa Trencó, Elena Gregori i Mada Galiana, han compartit amb tothom cadascun dels espais de comunicació que han creat als seus centres i han animat a fer servir la ràdio com un recurs més en l'ensenyament.

El president de la Coordinadora pel Valencià a la Costera, Josep Roca, i el membre d'aquesta entitat federada a Escola Valenciana, Dionís Estellés, han agraït la implicació de totes les persones en aquesta Jornada. El director de Ràdio Mislata i portaveu de la Xarxa d'Emissores Municipals Valencianes (XEMV), Ivan Esteve Besalduch, ha desenvolupat la conferència *La importància de fer xarxa*. Després, el representant d'ACICOM i representant de Tirant de Veu, Francesc Fenollosa, ha intervingut per acostar les particularitats de l'expressió a través de la ràdio.

La jornada radiofònica ha comptat amb un tast d'un programa de ràdio en directe, conduït pels xiquets i xiquetes del CEIP Jaume I de Catarroja, amb la participació d'El Murtal de Benidorm i el CEIP Antonio Machado de Torrent. Aquests locutors han oferit un magazine generalista en què han parlat de com protegir el medi ambient amb un pla de reciclatge anual, alhora que han compartit amb l'auditori un ampli ventall d'activitats que fan a l'escola, les seues inquietuds, tot allò que els agrada, els preparatius per confeccionar la Trobada d'Escoles en Valencià, l'avençura del Carnestoltes, entre d'altres.

Xarxa de RadioEscola

Escola Valenciana està teixint una xarxa de ràdios escolars. La idea embrionària va sorgir arran de la Radio Villa d'Ariño, un Centre Rural Agrupat en el qual l'alumnat, sota la supervisió dels mestres, desenvolupa un programa de ràdio. Ara com ara, més d'una vintena de centres educatius s'han sumat a la iniciativa d'introduir la ràdio com a contingut pedagògic i la família RadioEscola creix progressivament.

Aquesta iniciativa concep la ràdio com una eina més de l'escola per transformar i millorar la qualitat educativa. En un món globalitzat és especialment significatiu que els docents puguin comptar amb un mitjà com la ràdio per implementar la comunicació d'extramurs, és a dir, més enllà de l'espai físic de l'aula, i poder intercanviar experiències amb altres veïns geogràficament allunyats, amb els quals comparteixen una mateixa llengua.

En aquesta jornada s'ha posat èmfasi en el paper de la ràdio en matèria d'innovació pedagògica. En cada programa, l'alumnat planifica i prepara un guió radiofònic, adapta el missatge a aquest mitjà, que requereix un llenguatge específic; desenvolupa la posada en escena, s'esforça per crear continguts innovadors, potencia la capacitat d'improvisar; accedeix al coneixement de les noves tecnologies de forma igualitària; gaudeix posant en joc un relat, un discurs, sense comptar amb el suport de la imatge; difon els referents culturals; forma part d'un equip de treball, per la qual cosa, també treballa des de la cooperació i l'enteniment; implementa la comunicació sense fronteres.

La II Jornada de RadioEscola. La ràdio feta per alumnes ha sigut organitzada per Escola Valenciana amb el suport de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, i ha comptat amb la col·laboració de l'Ajuntament de Xàtiva, l'Associació Ciutadania i Comunicació ACICOM i Grup CAPS. Aquesta activitat està reconeguda com a activitat formativa homologada per la Conselleria d'Educació, Innovació, Cultura i Esport, que expedirà el corresponent certificat d'assistència.

Què és?

Una Xarxa de ràdios escolars, actualment trenta-una emissores, que fan podcast en valencià i fan servir la ràdio com a eina d'aprenentatge i diversió.

radioescola@escolavalenciana.org

EL CAMP DE MORVEDRE
Performance pel valencià

L'ALCOIÀ-COMTAT
Com sona l'ESO

LA PLANA
Itinerari pel Cas medieval

LES VALLS DEL VINALOPÓ
Jornada Fusteriana al Carxe

L'ANTINA DE SANTA POLA
Exposició «He mirat aquesta terra»

L'HORTA NORD
Trobada musical

L'ALACANTÍ
La Plaça del Llibre

LA MARINA ALTA
Cercavila de la Trobada

LA MARINA BAIXA
Voluntariat pel Valencià

LA SAFOR-VALLDIGNA
Premi Sambori comarcal

LA RIBERA
Mobilització pro-Xúquer

VALÈNCIA
Ruta Estellés

ESPAI PAÍS VALÈNCIA
Pilota valenciana

LA VALL D'ALBAIDA
Premi Benicadell

EL CAMP DE TÚRIA
Cantata «Rambla Llibertat»
i cançó de la Trobada

L'HORTA SUD
Premis d'El Guaix

LA COSTERA
Homenatge als Maulets

EL MAESTRAT
Premis Maestrat Viu

Premi Sambori

20 anys

20é Concurs de Literatura en Valencià 2018

Amb el suport de:

Organitza:

Hi col·laboren:

Fundació Sambori

PREMI SAMBORI

Llegir per escriure, escriure per llegir

TONI VIZCARRO / SARA RIBES - FOTO: PRATS I CAMPS

En un context social en què diversos projectes d'animació lectora pretenen frenar la davallada dels índexs de lectura, el Premi Sambori fa vint anys que treballa amb els centres educatius per potenciar la literatura en valencià

«Llibre i lectura són una font de llibertat. Una societat que llig és una societat lliure». Aquesta és l'afirmació que fa la Fundació pel Llibre i la Lectura (FULL) en el Pla Valencià de Foment del Llibre i la Lectura (2015-2020). I continua: «Llibre i lectura, o viceversa, continuen sent avui una garantia d'interpretació activa, creativa i plural del món, del saber i de la cultura».

Si partim de la definició de "lliure", podem deduir que una societat que no llig és una societat sotmesa, captiva, servil, dependent, domesticada... Llavors, ens hem de plantejar com és la societat o, si més no, com volem que siga. Sabem, per diverses fonts, que un 39% de la ciutadania no ha llegit cap llibre en tot un any.

El Premi Sambori

«Llegir, comprendre, escriure, aprendre. Aquesta successió lògica és la base del treball que es du a terme en els centres educatius quan parlem de comprensió escrita». Qui diu açò és Laura Font, presidenta de la Fundació Sambori que convoca i dinamitza els premis del mateix nom des de fa vint anys.

Una bona comprensió lectora constitueix un factor clau per a conduir l'alumnat a l'èxit escolar i fomentar en ells i elles una actitud reflexiva i crítica per mitjà del tractament de la informació. En aquest sentit, és molt important el foment d'actituds positives entorn de la lectura i la seua capacitat. Així i tot, el foment de la lectura és una tasca diferent de la formació de l'habilitat de llegir; s'inicia a la família i a l'escola, i necessita persones i llocs que permeten l'acostament als llibres. I, des de la Fundació Sambori són conscients que cal fer activitats encaminades a dinamitzar la lectura i a desenvolupar la competència lectora, a fi de desenvolupar les habilitats i els hàbits associats a aquestes. Per això, no només convoca el Premi Sambori, que comprén tots

"Llegir, comprendre, escriure, aprendre... aquesta és una successió lògica"

els nivells educatius des d'Infantil fins a la Universitat i Formació de Persones Adultes, sinó que va més enllà amb la publicació dels treballs guardonats a les diferents comarques valencianes en la col·lecció Arc de Sant Martí.

L'objectiu de la Fundació Sambori, per tant, és fomentar en els xiquetes i les xiquetes l'interés per la lectura i l'escriptura a través de la creació d'històries creatives i imaginatives, i fer d'aquesta una activitat d'oci i de gaudi que promogua la col·laboració i participació de les famílies i altres membres de la comunitat educativa de l'entorn en les activitats derivades dels plans de foment de la lectura.

«Premis com el Sambori», continua Font, «van molt més enllà del simple fet de premiar bons textos. La tasca que volem potenciar, la raó de ser del Sambori, és el treball previ en l'aula amb l'acompanyament de mestres, i també de les famílies a casa». En aquest sentit, autors i autores de referència com Daniel Cassany, Isabel Solé o tants altres ho han deixat ben establert: la relació entre lectura i escriptura és indissociable fins al punt que tota escriptura o tot escriptor són, abans que res, grans lectors.

Sembla una veritat universalment reconeguda que escriure és un punt d'arribada que parteix del fet de llegir molt i bé. «Cal que l'alumnat comence escoltant, llegint i analitzant textos segons els nivells, sobretot contes i rondalles, esbrinar estructures i seleccionar models que es desenvolupen en l'aula, individualment o col·lectiva», expliquen des de la coordinadora El Guaix de l'Horta Sud, i afegir: «La participació en el Sambori és una oportunitat que ens serveix als mestres per treballar el gust per la lectura i les habilitats escrites».

"El treball amb el llenguatge és especialment important, sobretot en un cas com el nostre en què la tasca de recuperació i promoció del valencià és prioritària"

En aquest sentit, «el treball amb el llenguatge és especialment important», remarquen des de la Fundació Sambori, «sobretot en un cas com el nostre en què la tasca de recuperació i promoció del valencià és prioritària: el vocabulari, els camps semàntics, sinònims i antònims, frases fetes, dites i expressions, gèneres, nivells i registres del llenguatge, etc. L'ús de la llengua és passiu d'inici, com a lectors o oients, i ha de derivar tot seguit a un paper més actiu, com a productors de textos o, fins i tot, investigadors casolans de paraules i expressions».

El Premi Sambori pretén engrescar des dels centres, professorat, equip directiu, alumnat, fins a les famílies, en el procés de creació fins que, «per concloure», somriu Laura Font: «Ja només queda llegir-ho a companys, amiguets i familiars, presentar-se al Sambori i, si hi ha una mica de traça i de sort, ser publicades en la nostra col·lecció Arc de Sant Martí i passar un cap de setmana a PortAventura».

Altres plans valencians de foment de la lectura

Per fer front a aquest dèficit social, tant des d'instàncies públiques com privades s'han posat en marxa diversos plans de foment de la lectura que aspiren a corregir una possible tendència minvant de l'hàbit lector.

En aquest sentit, accions com la Plaça del llibre d'Alacant, les rutes literàries pel Maestrat, per les Terres del Vinalopó, València, l'Horta o l'Alcoià, entre altres, o l'íntima relació entre la producció literària i Trobades d'Escoles en Valencià com les de la Ribera, situen la Federació Escola Valenciana en un lloc preminent en la promoció de la lectura en la nostra llengua, sense oblidar els clubs de lectura organitzats des del Voluntariat pel Valencià.

Gran part d'aquests projectes, per no dir tots, incideixen en la necessitat de començar des de ben menuts a treballar amb tot tipus de textos, analitzar-los i interioritzar-ne les claus, cosa que permetrà produir-ne de nous.

REPORTATGE

Les escoles recuperen i mantenen viva la tradició dels balls a Ontinyent

JOSEP ANDRÉS TIMOR

A la dècada dels 80 les escoles d'ensenyament en valencià CEIP Lluís Vives i CEIP Bonavista inicien la recuperació d'antics balls tradicionals d'Ontinyent. Així, el CEIP Lluís Vives es fa càrrec del **Ball dels Arquets** i el CEIP Bonavista, del **Ball de la Veta** (o de la Magrana). D'aquesta manera, s'ha mantingut viva aquesta tradició i s'ha contribuït a la divulgació del nostre patrimoni cultural.

A hores d'ara, és el CEIP Bonavista qui realitza els dos balls.

El Ball dels Arquets es tracta d'un ball d'holandeses, amb els colors blancs i blaus. Potser siga dels més fidels a les robes i melodies de l'Ontinyent de principis del segle XX. Aquesta dansa representa l'amenaça de l'avenç del protestantisme com a amenaça a la creença catòlica. L'actual dansa es creu que prové d'una reforma feta als anys 20 del segle passat, i que la música fou retocada pel mestre Rafael Martínez Valls.

Un altre dels balls que es fan per Corpus és el **Ball de la Veta**, en què els dansaires trenen les seues coloristes vetes de seda al voltant d'un pal que representa l'arbre de maig, l'arbre de la fecunditat, culminat per la bandera de la nostra Vila Reial, feta amb un pom de flors. La melodia és una variació del **Ball de les Vetes** de Sueca, i és interpretat, com el **Ball dels Arquets**, pels dolçainers d'El Regall.

Més tard, la Colla de Campaners d'Ontinyent recuperava el **Ball dels Cavallets**, que amb l'ajuda del Grup de Danses d'On-

tingent i del CEIP Martínez Valls i de vegades de l'IES Jaume I, el fan lluir pels carrers de la ciutat en els dies assenyalats.

El **Ball dels Cavallets** representa el record de les antigues milícies efectives, l'exèrcit de la bel·licosa Vila Reial d'Ontinyent, que no dubtava a defensar la comarca dels atacs de la Villena castellana, ni a protegir la costa valenciana dels atacs dels pirates. Consta de quatre cavalls per bàndol, el d'Ontinyent (cristià) i el turc (moro), i venç qui alça l'espasa en la ronda final. La música va ser composta pel músic Saül Gómez.

COMERÇ JUST

Les samarretes de les Trobades són una garantia de pràctiques comercials justes

Les Trobades d'Escoles en València 2018 comptaran amb una producció tèxtil basada en els estàndards de qualitat del comerç just que promou Oxfam Intermón a 36 països. Amb aquesta iniciativa, Escola Valenciana pretén crear oportunitats als productors més desafavorits gràcies al compromís social d'Oxfam Intermón amb l'ONG bangladesiana Aarong Brac.

Les samarretes de les Trobades, a més de ser la imatge corporativa d'Escola Valenciana i símbol de cohesió territorial, són el resultat d'un treball desenvolupat

en condicions laborals dignes, sota criteris d'igualtat, transparència, responsabilitat i respecte del medi ambient. Les samarretes 'Nosaltres pel valencià' són una garantia de pràctiques comercials justes i, per descomptat, asseguren l'absència de treball infantil i forçat. «La confecció de les samarretes porta el segell Oxfam Intermón: sabem que tot el procés de producció, des de la recollida del cotó fins a l'estampació del dibuix en la tela, s'ha desenvolupat de forma justa, sense explotació humana i sense intermediaris», ha declarat el president d'Escola Valenciana, Vicent Moreno.

ÉS UNA PORTA D'ACCÉS
AL MERCAT LABORAL

EQUILIBRA

LES DESIGUALTATS DE PODER A LA CADENA COMERCIAL

OFEREIX ESTABILITAT A LA RELACIÓ ENTRE PRODUCTOR I COMPRADOR

EL COMERÇ JUST IMPORTA PERQUÈ

 Productes de qualitat
 Respectuós amb les persones i el món
ÉS BENEFICIÓS PER ALS QUI CONSUMIM

OFEREIX CONDICIONS LABORALS DIGNES

ÉS UNA OPORTUNITAT DE NEGOCI PER AL MERCAT CONVENCIONAL

OPINIÓ

Us hi apunteu?

VICENT PASCUAL

Tenim la sensació que corren temps difícils per a l'escola valenciana. Sembla que ens trobem en un canvi d'època en què les tensions entre les diferents perspectives polítiques sobre les llengües i l'educació al País Valencià s'han agreujat de tal manera que sembla impossible, a hores d'ara, fins i tot consensuar un model lingüístic educatiu per al conjunt de la societat i els territoris del País Valencià.

Les elits valencianes, contràries des de sempre a assumir la nostra llengua com a eina d'instrucció, i els par-

tits polítics en l'oposició, han combatut les propostes del govern actual, especialment el Decret 9/2017, utilitzant la llengua com a arma política i han aconseguit fer-les inviables. Han demostrat que no els importa gens una educació de qualitat per a tothom, sinó assegurar-se el model educatiu que respon exclusivament als seus interessos ideològics, polítics i econòmics.

Tot indica que ens espera una llei de plurilingüisme que haurà d'adequar-se a les seues previsions per tal d'assegurar-se l'aplicabilitat política.

Hem d'empentar la construcció d'aquesta escola d'excel·lència des de baix

La probabilitat, doncs, de construir **des de dalt** una escola valenciana plurilingüe d'excel·lència i en valencià per a tots resultarà difícil; ja que si l'obligatorietat de l'ús vehicular del valencià queda reduïda a un nivell insuficient, l'administració educativa actual no podrà evitar l'escenari previsible que ja coneixem: un model d'escola en valencià i un altre en castellà.

Haurem d'empentar la construcció d'aquesta escola d'excel·lència, doncs, **des de baix**, famílies i mestres lluitant junts per aquesta escola valenciana que volem. Una lluita amb dos fronts: el polític, justificant i posant en valor a tot arreu el

model educatiu que defensem de fa temps; i el pedagògic, posant-lo en pràctica cadascú en el seu àmbit amb tota la professionalitat de què som capaços.

Us hi apunteu?

Les comarques són l'epidermis del País

JOAN CORTÉS

Escola Valenciana - Federació d'Associacions per la Llengua manté, respecte d'altres organitzacions socials i polítiques, una diferència cridanera: és una entitat constituïda per unes entitats comarcals, no sols pel territori de procedència sinó per la seua vocació i arrelament comarcals. Si les comarques del País Valencià foren la seua epidermis, les comarques serien una mena de teixit cel·lular que estructuraria la dinàmica de participació societària.

S'ha de dir també que aquest batec comarcal forma part de la marca vinculada a Escola Valenciana, tot i que, de vegades, no acabem de traure resquit a compte del màrqueting corporatiu. El concepte controvertit de marca, tan vinculat a les activitats comercials i empresarials, guanya significat quan pensem que el que està en joc és el posicionament de l'entitat en els àmbits en què desenvol-

pa la seua tasca social i el seu caràcter d'entitat de referència que projectem vers la societat valenciana, més concretament, en aquells espais de construcció política en què plantem les nostres llavors en el debat.

Sí, a Escola Valenciana també trobem l'empremta de les comarques en la construcció del seu discurs reivindicatiu. Aquesta constatació, que pot semblar irrelevant en altres institucions o organitzacions de perfil més centralista, és un element integrador de tots i cadascun dels angles de visió que cada comarca aporta al full de ruta de l'entitat. No és senzill, ni ho serà en el futur, mantindre aquest model d'interactuació en un debat constant per donar significat a un teixit territorial que no compta amb el paral·lelisme oficial d'una vertebració politicoadministrativa amb vigència identitària.

En definitiva, el debat no és si som o no una entitat constituïda per entitats comarcals, sinó en quin grau podem contribuir al procés de comarcalització del País Valencià, un model territorial que acosta la gestió administrativa i política a les expectatives de progrés i benestar social de les comarques valencianes.

PUBLICITAT

BEN BALLAT!

Per a gaudir del ball des de Música i Educació Física

Aprèn com es balla i trenca les barreres que impedeixen llançar-se al mig d'una plaça a participar d'un ball sense complexos. Qualsevol persona pot ballar qualsevol ball;

l'important és gaudir

Amb música de:

Miquel Gil
Pep Gimeno Botifarra
David Reig
Empar Doménech
Eva Dénia
Ismael Cabero
Toni Guzmán

tallers de Cultura Popular Valenciana

Més informació:

www.edicions96.com
edicions96@edicions96.com
96 246 11 04

20€
Llibre, DVD i web.

OPINIÓ

Il·lusió per l'autogovern

CARLOS VILLODRES, POLITÒLEG I MEMBRE DE L'ENTITAT TIRANT LO BLANC

En el *hall* del MUVIM es pot visitar estos dies una exposició sobre la històrica manifestació del 9 d'octubre de 1977, ara fa 40 anys. El títol de l'exposició: "retrats d'una il·lusió" resumeix a la perfecció l'ambient que van viure els nostres pares i les nostres mares en aquella massiva mobilització ciutadana per la "llibertat, l'amnistia i l'estatut d'autonomia". S'ha escrit molt sobre com l'autogovern va ser viscut com una gran oportunitat i, posteriorment, amb un notori desencís.

Per a la meua generació, en canvi, l'autogovern no representava un projecte de futur sinó una part de l'*statu quo*. Durant molt de temps no vàrem experimentar grans il·lusions per la nostra autonomia i, per tant, tampoc vàrem patir cap desencís. L'autogovern, per nosal-

tres, va ser durant molt de temps sinònim de la manipulació d'una ràdio i televisió públiques que, tot i això, existia. D'un sistema educatiu en el qual la presència del valencià s'estancava tot i la gran tasca des de l'associacionisme per la nostra llengua. Autogovern eren barracons, grans esdeveniments, bombolla immobiliària, corrupció, i moltes coses més. L'autogovern era la imparabile inèrcia d'un sistema polític bipartidista amb poc de marge per a altres maneres de pensar.

Però als fills i filles de l'Estatut, ens va arribar un dia en què també vàrem tindre ganes de ser protagonistes del nostre temps. Un dia en el qual vàrem entendre que l'autogovern no tenia per què ser sinònim de retallades o censura, també ho podia ser de sanitat universal, de plurilingüisme, de lluita contra la

corrupció, de solidaritat amb les persones refugiades o d'una ràdio i televisió que s'ha fet esperar, però que arribarà sense hipoteques ni mordasses.

Ens queda, però, una cosa molt important a aprendre. La capacitat de governar-nos no és un regal sinó una conquesta. No hem tardat molt a experimentar com el centralisme posa pals a les rodes de l'autogovern quan les institucions valencianes treballen per a millorar la vida de les persones. Falta de finançament, inversions, recursos judicials i suspensions cautelars contra un projecte polític que compta amb el suport majoritari de la societat valenciana.

Per tant, ara que l'autogovern és sinònim de dignitat, defensem-lo. Ningú ho farà per nosaltres.

La capacitat de governar-nos no és un regal sinó una conquesta

PUBLICITAT

CATERING **45**
gestió de menjadors escolars
i monitors de menjadors

*Treballem l'alimentació
des de l'experiència
i la proximitat*

www.catering45.com 902 45 45 42

ENTREVISTA

EL SUD TRENCA EL SILENCI

«Volem igualar les condicions de l'alumnat de tot el País Valencià»

SANDRA SERRANO I MIRA

L'Assemblea de Professorat de Valencià del Baix Segura ens obri la porta de l'aula per acostar-nos la realitat de fer classe de valencià al sud del País Valencià. Els docents assenyalen que les exempcions de valencià generen discriminació perquè no doten l'alumnat de les mateixes competències lingüístiques quan acaben la Secundària. Després de 34 anys de la Llei d'ús i ensenyament del valencià, la nostra llengua és una assignatura pendent en la comarca del Baix Segura. Hem conversat amb alguns representants d' "El Sud trenca el silenci" de traure el conflicte del centre, fer pedagogia, oferir igualtat d'oportunitats a tot l'alumnat, normalitzar el valencià i de les virtuts de saber llengües. A més, aquestes professores i aquests professors ens han transmés les claus per millorar la situació i la qualitat educativa de l'alumnat.

Com sorgeix 'El Sud trenca el silenci'?

"El Sud trenca el silenci" és l'Assemblea de Professorat de Valencià del Baix Segura, que naix en octubre del curs 2015 - 2016. Fa molts anys que patim una situació injusta dins de les aules i, a la llarga, apareix la necessitat d'ajuntar-nos més enllà de fer teràpia, per tractar de fer una anàlisi de la nostra situació als centres, marcar-nos uns objectius, que anaven en la línia de fer una anàlisi de dins cap a fora: què fem, què farem, quines mancances hi ha, la realitat de cada centre...

A què vos referiu amb fer sessions de teràpia?

La situació és bastant insostenible i és molt important tenir el suport dels teus companys. Ens trobem amb una directiva que no dóna suport i si en dóna és de cara a la galeria. La realitat que tenim és que hi ha una exempció de l'assignatura de valencià que és promocionada constantment i uns companys d'altres matèries que et veuen un poc com «ai pobreta, la professora de valencià, ja vorem com s'ho fa ella». La teràpia va en aquest sentit: necessitem el suport

«Nosaltres, des de la Plataforma anem, sobretot, en favor de l'alumne perquè el pare no tria en favor del seu fill, no el beneficia, li tanca portes»

dels nostres companys per a alleugerir-nos d'una càrrega de situacions que en cap altra assignatura no es viu, només es viu en valencià, i és dur. Hi ha situacions que costen molt de pair: veure't una classe partida, com jo, que el primer any que vaig arribar a Torrevella els alumnes exempts estaven cara a la paret i els presents em miraven... Veus allò i dius «Mare de Déu, a on estic?».

No ha de ser gens fàcil trobar-se aquestes situacions.

Véiem la necessitat de dir què podem fer i donar una resposta a la resta de la societat i a la resta d'equips educatius valencians: aquesta és la situació i la realitat dels últims 25 anys i anem a desmuntar aquest tema de l'exempció, on la trobem, i com la podem desmuntar en el pla pedagògic, lingüístic, de centre, de professorat, d'experiències, de companys... Vam fer la primera reunió en octubre i el 25 d'abril de 2016 vam publicar el Manifest que reuneix tota aquesta informació.

A banda del paper tan important que suposa donar-vos suport mutu, teniu uns objectius concrets?

Volem traure el conflicte de l'aula, volem que isca, que tot el món sàpiga què és el que ocorre, perquè, fins i tot, molta gent que fa classe de valencià, no té ni idea del que és l'exempció. I nosaltres pensàvem que era la veu del professor la que havia de parlar i que tot el món coneguera el que passa i, sobretot, les repercussions pedagògiques que això té per a un xiquet que ha nascut al Baix Segura i no té igualtat de condicions amb un altre que ha nascut en altre lloc del País Valencià.

«Un dels nostres objectius més importants és fer pedagogia, que el pare entenga que està anant en contra dels interessos del seu fill»

Ara com ara, el sud, tal com el vostre nom indica, ha trencat el silenci.

Sí, pensem que és important visibilitzar el conflicte perquè dins de les aules, des de fa 25 anys, la dinàmica és «tu t'arregles, tu te les apanyes». En el moment que el conflicte ix de l'aula i expliquem situacions concretes com la dels xiquets cara a la paret —anècdotes d'aquesta mena n'hi ha un centenar—, ja és quan li donem cos al conflicte i comencem a construir.

Cap on camina l'Assemblea de Professorat de Valencià del Baix Segura?

El primer plantejament que tinguérem amb altres entitats en l'àmbit polític fou demanar a Conselleria què hem de fer. Fins a hui, el professorat de valencià que arriba al Baix Segura fa el que pot: tu, apanya-te-les com pugues. I tot un equip directiu que et marca unes fites que tu saps que això no és així. Demanem a Conselleria una acció concreta: Què hem de fer? Han d'estar a classe o no han d'estar a classe? Nosaltres, quan compartim experiències, en tenim uns que estan a classe, altres que diuen que els posen la classe a primera hora o a última perquè així se'n poden anar. En alguns centres fan desdoblament, hi ha alguns centres que estan en una altra aula. No hi ha una unitat en tots els centres. Autogestió. El que et diuen de fer, la voluntat que tens de fer-ho i sempre sembla que remes contracor-

rent. Per això, la primera cosa que teníem clara: exigir, demanar a Conselleria un document que regulara l'exempció. Aquest document no ha arribat.

Aquests són els de valencià i aquests són els de castellà. Com percep l'alumnat aquesta situació? Hi ha segregació?

En alguns centres això no passa, depèn de l'alumnat. Fins i tot quan estan en la mateixa aula hi ha eixa segregació perquè depenent de l'alumnat pots treballar o no pots treballar. Dins de l'aula també hi ha aquesta diferència. Ho tenim assimilat com a quotidià, però seria ben estrany per a qualsevol altre professor que vinguera de l'altra punta del planeta i vera que un xiquet fa matemàtiques i al seu costat un altre company fa un examen de valencià o estudia els pronoms febles a la pissarra o bé hi ha alumnes cara a la paret perquè et diuen «tú no me hables en valenciano porque no eres mi profesor» o bé et rebenten la classe. Fins i tot, en el millor dels casos en què els xiquets no molesten, en una situació de silenci absolut, aquests xiquets tenen tres hores més d'estudi dins de l'aula. Això passa a un centre educatiu públic. Ho mirem de forma objectiva i no té cap trellat.

Com encareu aquesta situació?

La nostra demanda: nosaltres, des de la Plataforma anem, sobretot, en favor de l'alumne perquè el pare no tria en favor del seu fill, no el beneficia, li tanca portes. Potser el pare no té la suficient informació per a dir-ho, bé, per això estem nosaltres. I, sobretot, perquè trobem que contribuïm a una discriminació de l'alumne que ell creu que ix beneficiat, però no.

Aquestes agressions verbals que em comenteu són causa directa de les exempcions i el baix estatus que ocupa el valencià en la psicologia de l'alumnat. L'assignatura de valencià sembla inferior a qualsevol altra perquè es permet triar-la, mentre que qualsevol altra matèria no pateix aquesta singularitat.

És una assignatura *maria* i el professorat et tracta com un professorat de segona i els equips directius no et tracten en les mateixes condicions. Parlem en termes generals; sempre hi ha de tot, hi ha casos concrets. Et converteixes en un professor de segona i se t'exigeix que sigues un professor de primera, i els alumnes es converteixen en alumnes de segona. Després, un alumne que acaba l'ESO a Eix no és el mateix que un que l'acaba a Catral. Nosaltres hem d'intentar explicar als pares, a l'equip directiu, que els màxims perjudicats són els nostres alumnes i els seus fills. Ningú mira per ells. Al final són els que perden.

«Com s'entén el Plurilingüisme sense una de les llengües oficials del País Valencià?»

El valencià obri un gran ventall de possibilitats per treballar en altres territoris amb els quals compartim parla.

Tots tenim casos a l'esquena, hem viscut situacions, recorde fa tres anys una alumna xinesa, que la van portar a la reunió de transició d'alumnes de 3r d'ESO. La xiqueta, amb tota la naturalitat del món, va dir als pares: «¿Por qué escogéis que vuestros hijos estén exentos de valenciano? Yo, gracias a estudiar valenciano, voy a estudiar Medicina en la mejor universidad de Barcelona.» I hi arrancà un aplaudiment. Era un argument tan summament senzill: haver fet valencià li possibilitava entrar a una de les millors universitats de Barcelona. Clar, però això no ho entén un xic de 3r d'ESO. Per aquesta raó, un dels nostres objectius més importants és fer pedagogia, que el pare entenga que va en contra dels interessos del seu fill; no li aporta res.

Què em podeu dir de les qualificacions? Són millors per estar exempts de valencià?

Tampoc no hi ha millors notes en la resta d'assignatures per estar exempt de valencià i tindre tres hores més setmanals per dedicar a altres matèries. Estem parlant de centres públics. No hem de tindre aquesta segregació. En altres matèries ni ens ho plantejem.

Aquesta realitat es viu des de la implantació de la LUEV?

Parlem d'un conflicte que porta 34 anys. Aquest és el resultat d'any rere any, del sistema, que exigeix uns coneixements i nosaltres ens hem trobat companys, literalment desesperats, per traure la capacitació, el mitjà... perquè en el seu moment no van fer valencià. Hi ha un desconeixement de la llengua brutal. No és el mateix posar-te als cinc anys a fer una llengua on tu adquireixes uns coneixements de forma quasi natural, que posar-te a estudiar quan acabes la carrera, que resulta que ara em fa falta la capacitació per poder presentar-me a unes oposicions, per continuar a la borsa... Açò no és una cosa que estiga de hui per a demà, ja porta temps. L'exempció és un conflicte lingüístic total i entra en conflicte amb la LUEV, que diu clarament que qualsevol ciutadà té dret d'aprendre valencià i entra en conflicte amb l'Estatut i amb la proposta de llei Programa d'Educa-

ció Plurilingüe i Intercultural, que torna a emfatitzar el tema que tot alumne ha de conèixer el valencià i el castellà. I va en contra del sentit comú.

Quina valoració feu de la Llei de Plurilingüisme?

D'inici, trobem a faltar dins del procés el professorat de valencià i les propostes que haguera pogut fer des de l'experiència dels 34 anys de treball a les aules del sud del País Valencià. Igualment, també trobem a faltar l'opinió dels diferents professionals que tenim al país dins de l'àmbit de l'aprenentatge de llengües.

D'altra banda, anant al moll de l'os, no entenem que es debata una Llei de Plurilingüisme i s'obvie que tenim un alumnat nombrós al País Valencià que és exempt de la matèria de Valencià. Això deixa palesa una incongruència molt clara: hi haurà alumnat que vehicularà en valencià algunes matèries però en serà exempt de l'aprenentatge. Com s'entén metodològicament aquesta futura situació? Quin paper farà el Professorat de Valencià en aquesta contradicció? Com s'entén el Plurilingüisme sense una de les llengües oficials del País Valencià?

Doncs no s'entén! Tornarà el conflicte a les aules i als centres educatius i tornarà a haver-hi desigualtats entre alumnat perquè hi haurà qui no arribarà a aquest percentatge mínim de vehiculació en valencià.

Al remat, el Professorat de Valencià tornarà a carregar amb un pes que no li pertoca assumir i afectarà al treball normal que ha de desenvolupar dins de les aules.

A la resta de comunitats amb llengua pròpia com funciona l'exempció?

He treballat a Catalunya durant quatre anys i en principi el sistema es basa en la immersió. Tenen aules d'acollida, estudien català encara que no s'examinen i tenen un any d'adaptació i després s'incorporen amb naturalitat. Això és el que passa també al País Valencià en els territoris de predomini lingüístic valencià, però el que és l'anarquia és el territori de predomini lingüístic castellà, i no en tots. El gros de tot el País Valencià està al Baix Segura.

Igual que ningú qüestiona l'aprenentatge de l'anglès, s'hauria de fer entendre als pares i a les mares que el valencià és tan important com qualsevol altra llengua. Hi hauria d'haver un mínim de pedagogia.

La pedagogia ve determinada pel departament de valencià que participa

«Si volem parlar seriosament de quin paper té la llengua en una societat i en l'escola hem de parlar a nivell pedagògic»

en aquestes reunions i és un poc el que sí que té els arguments que necessita i si l'equip directiu vol que l'acompanye, perquè en uns altres casos sabem que hi ha hagut una reunió preparada i no han avisat i s'ha passat la reunió. Sabem que les assessories de valencià sí que portaran endavant aquestes reunions juntament amb els departaments de valencià i els equips directius perquè no hem d'oblidar-ho: que un professor de valencià diga que el valencià és bo per aquestes raons i que vinga l'assessor de valencià i ho diga està molt bé, però que ho diga el director, a efecte de contundència i argument, està molt bé, perquè a una persona nascuda a Torrevella, que diga que l'exempció no val per a res, és important. No podem deixar que aquestes reunions les facen només els equips directius; sabem el que ocorre. Directors que diuen als alumnes que no facen valencià que els baixarà nota i que no estan en igualtat de condicions, que passen de l'escola a l'institut i els diuen «no feu valencià que és molt difícil». Amb les escoles s'ha de parlar, és una altra qüestió.

Com podeu rebatre, en poques paraules, les actituds i els prejudicis lingüístics? Aquelles persones que parlen, injustament, del verb imposar...

Quan en un conflicte ja dius la paraula "imposar", ja condicions tot el que vindrà després. Si volem parlar seriosament de quin paper té la llengua en una societat i en l'escola hem de parlar de forma pedagògica. Aprenentatge de llengües, ús d'aquestes llengües; podem obrir el ventall de parlar seriosament o bé podem començar a cridar "és que se'ns imposa el valencià" i d'ací no eixim amb un discurs amb l'espasa de la imposició davant. Aquí no imposem; el primer que imposa eres tu: li imposes a aquest xiquet el segell que és distint. Condiciona el seu futur, per tant, no sé qui imposa. La nostra proposta és igualar les condicions a tot l'alumnat del País Valencià. Deixem de banda verbs contundents i parlem de pedagogia, d'aprenentatge de llengües, de normalització lingüística. Parlem seriosament, parlem amb especialistes de l'ensenyament de la llengua i parlem d'altres realitats lingüístiques a nivell estatal, europeu.

EMPRESSES AMIGUES

Naix un nou canal de recomanacions de llibres en valencià

EDITORIAL BROMERA

Les recomanacions literàries i les ressenyes han patit en els darrers anys una transformació profunda ja que, gràcies a les noves formes de comunicació social, el lector té al seu abast un ventall de recursos molt variats per a poder compartir les seues experiències de lectura. Instagram, Pinterest, Twitter... són utilitzats com a aparadors de recomanació de llibres. Amb pocs caràcters o, fins i tot, amb una sola imatge, els usuaris generen recomanacions lectores de gran impacte. Dins d'aquest àmbit, han pro-

liferat en els darrers anys els *booktubers*, joves que lligen quasi compulsivament i pen- gen les seues recomanacions en canals de YouTube.

Amb l'objectiu de consolidar un espai digital de recomanacions de llibres en valencià, Bromera ha posat en marxa "Emociona't amb la lectura", un canal

de YouTube que pretén ser una invitació a compartir l'experiència de llegir i a crear una comunitat de lectors en valencià.

Per a motivar-ne la participació, des d'"Emociona't amb la lectura" s'obsequia amb un llibre als lectors que s'animen a participar-hi i envien un vídeo amb una recomanació literària a

emocionat@bromera.com.

A més de les recomanacions literàries, el canal ha arrancat amb una sèrie d'entrevistes, breus i divertides, a escriptors valencians com Pasqual Alapont, Enric Lluch, Fani Grande o Teresa Broseta. Les entrevistes estan fetes per joves lectors.

Una aposta per la innovació

Aquesta nova aposta per impulsar el naixement de *booktubers* valencians pretén fer de la lectura una experiència d'aprenentatge emocionant i divertida. La creativitat i la innovació són els dos pilars sobre els quals es basa aquesta proposta de foment lector, que incorpora noves metodologies i recursos amb la finalitat de despertar l'interès per la lectura. Entre els recursos que es posen a l'abast dels lectors hi ha una sèrie de peces audiovisuals amb idees, estratègies i receptes per a contagiar la passió pels llibres als més joves. Es tracta de peces dirigides a famílies i docents, en les quals ha col·laborat l'actor valencià Nelo Gómez.

PUBLICITAT

emociona't amb la lectura

EL NOU CANAL DE RECOMANACIONS DE LLIBRES EN VALENCIÀ

T'HAS EMOCIONAT LLEGINT?

Envia'ns un vídeo de la teua experiència a emocionat@bromera.com i et regalem un llibre.

Consulta les bases completes a www.bromera.com/emocionat

emociona't

edicions
bromera

IGUALTAT LINGÜÍSTICA

En temps de la Cancelleria Reial el funcionariat era trilingüe

SANDRA SERRANO

A mitjan segle XIII el rei en Jaume va crear la Cancelleria Reial, l'organisme de govern dels reis de la Corona d'Aragó que s'encarregava de redactar i expedir tots els documents oficials, ja foren informes, certificats, contractes, lletres reials, recaptació d'impostos..., així com desenvolupar les relacions diplomàtiques amb altres països. Més tard, Pere el Cerimoniós va introduir canvis en l'ordenació i, malauradament, Ferran el Catòlic va eliminar aquest òrgan l'any 1494. Si ens centrem en el període de la Cancelleria Reial és inevitable fer valdre la tasca del canceller, els notaris, els secretaris i els escrivans. Aquests treballadors del que ara coneixem com a funció pública, eren capaços de produir la documentació en tres llengües: català, aragonés i llatí. Els funcionaris

eren plurilingües. Dominaven a la perfecció la nostra llengua i les administracions per sota de la Cancelleria tractaven d'imitar el model lingüístic que emprava aquest organisme reial. Transcorregut el temps, en el segle XV, la varietat lingüística que triomfa sobre la resta és la del Regne de València, que era l'estàndard que servia de model per a totes les administracions, no sols la de la Generalitat del Regne de València, sinó també altres institucions de la Corona d'Aragó com la Generalitat de Catalunya i el Consell General del Regne de Mallorca. En aquest moment el valencià gaudia d'una situació de plena normalització.

La importància de la Cancelleria Reial –sense al·ludir al component humanístic– és evident: tots els escrivans te-

nien un domini idèntic de valencià/català i d'aragonés, així com de la llengua considerada culta, el llatí. La nostra era la llengua d'ús habitual per a les comunicacions formals, acadèmiques i literàries i, per tant, era llengua de prestigi.

Una Llei d'igualtat lingüística contribuirà a la normalització del valencià en tots els àmbits

Enguany, uns 779 anys després que en Jaume I plantara la llavor de la nostra identitat com a poble, crec que hauríem de retrobar-nos amb les arrels. La ciutadania valenciana vol una llei que no la discrimine quan s'adreça en valencià a qualsevol administració del nostre

país. Des d'Escola Valenciana fa més de 30 anys que estem demanant la introducció de la plena competència lingüística com a requisit per a ser funcionari de la Funció Pública, el que abans es coneixia com a canceller de la Cancelleria Reial. Segles enrere, dominar les llengües oficials estava més que garantit. Ara com ara, cal plantejar-se per què anem curts de drets lingüístics.

En Escola Valenciana hem posat en marxa la campanya 'Construïm la Igualtat Lingüística' amb l'objectiu de sumar esforços i afavorir, entre totes i tots, la creació d'una llei d'igualtat lingüística, que siga capaç de completar la Llei d'ús i ensenyament del valencià.

La discriminació per raó de llengua és una realitat que patim

les valencianes i els valencians, malauradament, de forma quotidiana. En Escola Valenciana som conscients que una Llei d'igualtat lingüística corregirà la vulneració dels nostres drets i contribuirà a la normalització del valencià en tots els àmbits.

Signa per la igualtat:
escolavalenciana.org/igualtat

Junts, construïm la Igualtat Lingüística.

PUBLICITAT

Escola Valenciana pel Plurilingüisme
www.escolavalenciana.org

escola valenciana FEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS PER LA LLINGÜA

la igualtat lingüística

REPORTATGE

L'Orxa s'impregna d'art

SANDRA SERRANO I MIRA

La XXXa Trobada de l'Alcoià-Comtat va convertir l'Orxa en un museu, gràcies al treball de conjunt dels centres educatius, i la UMH premia aquesta iniciativa

Bruixes i bruixots, dracs, encanteris, cavallers, donzelles, pagesos, meravelles, trobadors, cantaires... vesteixen els carrers de l'Orxa del color dels contes amb una bona dosi d'imaginació. Aquestes representacions plàstiques, que s'han desenvolupat amb motiu del XXX aniversari de la Trobada d'Escoles en Valencià de l'Alcoià-Comtat, són obra de 43 centres educatius de la comarca i un bon nombre d'alumnes de la Facultat de Belles Arts de la Universitat Miguel Hernández -UMH-. Els treballs col·lectius 'La literatura popular valenciana com a recurs artístic en l'espai públic' han sigut mereixedors del Primer Premi a la millor pràctica educativa, desenvolupada sota el programa ÓSMOSIS-UMH 2016-17, dotada amb 2.000€ de finançament.

«Estem contents amb el reconeixement que ens ha atorgat la UMH. Per a totes les persones que ens hem implicat en l'organització de la Trobada de l'Alcoià-Comtat el premi ens suposa un esperó per continuar endavant amb la nostra tasca de difusió de la cultura en valencià des de l'estima de la llengua», ha assenyalat el portaveu de la Coordinadora pel Valencià de l'Alcoià-Comtat, Vicent Romans.

Aquesta iniciativa començà a prendre forma en novembre de l'any passat com una activitat més per celebrar la Trobada. «Mentre pintàvem les parets es creà certa expectació en el poble perquè estàvem transformant un espai mut i degradat en un espai viu, que conta històries i que facilita la transmissió oral de rondalles de forma intergeneracional», ha expressat Vicent Romans.

Premis Ósmosis de la UMH

El 20 de juny, en el marc de les I Jornades d'Innovació Col·laborativa a la UMH, es van lliurar els premis Ósmosis. La qualitat dels treballs ha animat el Jurat d'aquest certamen a atorgar set guardons en lloc de tres. Així, un dels quatre primers premis ha sigut per l'obra col·lectiva *La literatura popular valenciana com a recurs artístic en l'espai públic*, presentada pel professor de l'IES Pare

Vitòria d'Alcoi, Vicent Romans, en col·laboració amb els professors de la UMH Iván Albalade i José Antonio Hinojos.

«S'han presentat projectes molt bonics; ens hem quedat meravellats amb les iniciatives desenvolupades per afavorir el treball de conjunt entre el professorat, l'alumnat i la UMH», ha comentat la vicerectora d'Investigació i Innovació de la UMH, Asun Martínez.

El treball desenvolupat per la Coordinadora de l'Alcoià-Comtat ha compartit els 2000 € de dotació del primer premi amb altres tres treballs: *Abordatge multidisciplinari sanitari d'un pacient oncològic des de diferents punts de vista genètic, farmacològic i funcional*; *ORIENTAELX* i *La mesura i el control de la temperatura*.

T'interessa? «Tots els projectes guardonats s'han destacat per l'impacte en l'entorn, la innovació educativa, el treball desenvolupat i la col·laboració amb la UMH», ha exposat Asun Martínez. La UMH publicarà un monogràfic de bones pràctiques docents per compartir amb tothom aquestes iniciatives.

Amb el projecte, la Coordinadora ha volgut incidir en diferents finalitats pedagògiques com el foment de la lectura, la difusió del coneixement de la literatura popular valenciana i la tasca dels recopiladors de rondalles, a més de potenciar l'expressió oral i ampliar el vocabulari, fer valdre la importància de les rondalles de cada poble com a patrimoni cultural; conèixer la toponímia, la geografia, la fauna i la flora que apareix a

Els carrers llueixen colors vius amb elements fantàstics de la cultura clàssica i la cultura popular

les rondalles; estimular la imaginació de l'alumnat, confeccionar diferents esbossos per a crear els murals, escalar el disseny i plasmar-lo en la paret; debatre, fer equip i decidir quin és l'esbós adient per a l'espai i fer una activitat fora de l'aula basada en la cooperació i en la creació d'obres transcendents per a l'atractiu del poble.

L'Orxa s'ha impregnat de mites i llegendes. Els carrers llueixen colors vius amb elements fantàstics de la cultura clàssica i la cultura popular. En aquests llenços a peu de carrer es troba dibuixat l'imaginari valencià: els centres educatius han creat quatre murals que representen les rondalles d'Enric Valor *I queixalets*, també i *L'albarder de Cocentina*, així com la contalla orxana *La flor meravellosa* i *La tia Misèria*, de Jordi Raül Verdú, que s'ha encarregat de recopilar 135 rondalles de la Marina Alta, l'Alcoià-Comtat i la Vall d'Albaida. A més, alguns referents de la cultura com Ramon Llull, Joan Amades i Enric Valor també es troben plasmats en els murals.

Art urbà: els treballs col·lectius

La Coordinadora del projecte, Fàtima Sanmiguel, ha comentat: «El repte consistia a triar les rondalles o textos de la literatura popular valenciana per a tre-

ballar-los a l'aula de forma col·lectiva i adaptar-los al llenguatge pictòric. Cada centre havia de plantejar un disseny per a crear un mural a l'Orxa, lloc on es desenvolupava la Trobada.»

El projecte va finalitzar el dia de la Trobada amb 5 murals, que junts sumen 60 metres de llarg per 2 metres d'alt. L'alumnat de la Facultat de Belles Arts d'Altea en va desenvolupar un de 30 metres de grandària; les estudiantes i els estudiants de l'IES Pare Arques de Cocentaina en va fer un altre; l'alumnat de l'IES Pare Vitòria d'Alcoi va plasmar el seu mural, així com també l'alumnat i les famílies del CEIP Real Blanc de Cocentaina van fer el propi, i els alumnes i les famílies del CEIP Francisco Cloquell de l'Orxa.

Rodabalcons

L'organització va adaptar el projecte a noves formes d'expressió artística de les rondalles. Així, amplià la proposta a tres opcions: realitzar un mural de la rondalla a la localitat, desenvolupar un rodabalcó (mural pintat sobre tela per a ser penjat als balcons de la localitat) i crear cabuts (nans i gegants) dels diferents personatges relacionats amb les rondalles treballades. «Amb aquesta adaptació vam permetre una major par-

ticipació de centres i una major riquesa del projecte», ha explicat Fàtima Sanmaiguel, que ha afegit: «La incorporació de la proposta dels cabuts va fer que es modificaren els actes del dia de la Trobada per a incloure dues cercaviles i que els assistents gaudiren de l'exhibició de nans i gegants.»

En total, hi van haver 32 rodabalcons. Com a anècdota curiosa, cal esmentar l'obra del Centre d'Educació Especial Tomàs Llàcer: va donar forma a la rondalla *El xiquet que volia vore món* en un llenç de 15 metres, perquè va haver una confusió amb les mesures fixades d'un metre i mig d'alt per un metre i mig d'ample. Escola Valenciana ha parlat amb la mestra Rosanna Montava Pascual, que ha descrit com s'ha desenvolupat aquesta obra col·lectiva: «Hem participat tots els cicles. L'alumnat ha decidit quins elements volia destacar de la rondalla per a dibuixar-los en vinyetes i pintar-los. Hem participat amb molta il·lusió; ha sigut un repte nou i ha resultat una experiència fabulosa.» El centre exposarà aquest llençol en el festival de fi de curs i comparteix l'obra grupal amb els centres que desitgen mostrar-la.

Tant els rodabalcons com els murals van acompanyats de codis QR, desenvolupats per l'alumnat de l'IES Serra de Mariola de Muro, que es poden escanejar per descobrir la rondalla que està pintada.

L'escultura de la Trobada

El cartell de la XXXa Trobada d'Escoles en Valencià de l'Alcoià i el Comtat fou obra de l'artista Joan Turu. La incorporació al projecte de noves formes de representació gràfica de les rondalles va motivar la creació d'una escultura a partir del disseny de Turu. Aquesta proposta, plantejada per les famílies del centre, es va portar a terme gràcies al treball del ferrer de l'Orxa, que va realitzar l'esquelet de la figura, el treball d'una mare que va donar forma a les

figures i les mans de l'alumnat del CEIP Francisco Cloquell de l'Orxa, que van pintar l'escultura.

Per desenvolupar aquestes expressions pictòriques han comptat amb la complicitat del veïnat: «Agraïm la implicació dels veïns per haver-nos deixat les façanes de les seues cases per poder fer les representacions. De fet, gràcies a aquesta iniciativa que ha durat mesos, les persones majors ens contaven les rondalles que elles coneixien. Ha sigut doblement enriquidor», en paraules del portaveu de la Coordinadora.

REPORTATGE

Un projecte educatiu engrescador: el Carxe i el seu patrimoni

IMMA GARRIGÓS I ALBERT / TONYI PEREA LÓPEZ

El Carxe és una franja lingüística entre dues regions, la valenciana i la murciana. Es tracta d'un enclavament catalanoparlant dins una zona castellanoparlant (Múrcia) que ha despertat l'interés de molts investigadors, sobretot filòlegs, des de fa dècades

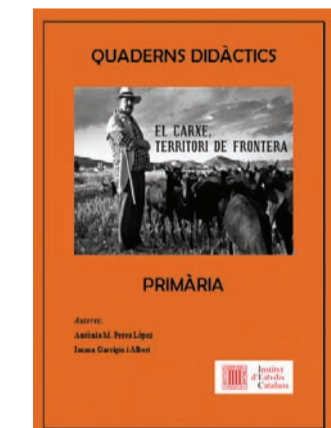

pó. Durant el procés s'ha tingut en compte la importància de les noves tecnologies aplicades a l'ensenyament, que han donat resultats positius entre l'alumnat del tercer cicle de Primària amb qui s'ha treballat. Convé destacar que conèixer i recuperar les arrels mitjançant totes les opcions que proporciona l'entorn en què vivim, amb l'aplicació de les TIC, és el camí per a respectar, difondre i no perdre els orígens.

En aquest sentit, i a partir de la instal·lació permanent al municipi del Pinós de l'exposició *El Carxe, territori de frontera*, de l'Institut d'Estudis Catalans, es va plantejar la confecció d'uns quaderns didàctics per als diferents nivells educatius. Així doncs, en el dossier de Primària es treballen aspectes relacionats amb àmbits prou diversos (geografia, història, cultura popular, lingüística, etc.) que segueixen el discurs expositiu dels panells. L'experiència es va iniciar amb estudiants del col·legi públic St. Anton del Pinós durant l'anterior curs escolar.

Així és que, per a respectar i conservar el patrimoni cultural –mate-

rial o immaterial– com natural, cal treballar el seu coneixement previ. Per a endegar aquest procés és essencial fer-ho mitjançant una eina transformadora: l'educació. La societat no pot entendre i respectar cap cosa, i consegüentment conservar-la, si no hi ha un període d'estudi i comprensió anterior. El quadern didàctic elaborat va ser producte d'un treball laboriós i amb estima pel territori on vivim, així com pel seu patrimoni. L'objectiu és múltiple però alhora senzill: un millor coneixement de l'entorn per part de l'alumnat de la comarca, al temps que realitzen un aprenentatge fonamental a la vida: el de respectar i valorar el lloc on viuen. Al capdavall, considerem que l'experiència educativa ha estat engrescadora a tots els nivells i la transmissió d'informació i coneixements, molt enriquidora. Aquesta s'ha produït en una doble direcció: d'una banda, s'ha possibilitat un millor coneixement i valoració de l'entorn on viuen els alumnes sense oblidar l'ús de les TIC, tan necessàries en la tasca educativa per a facilitar la cerca i difusió; d'altra banda, s'ha afavorit l'accés a gent gran –familiars i veïns– dels estudiants a través dels quals s'ha aconseguit recopilar altres veus desconegudes o bé oblidades per una societat que durant anys ha silenciada la saviesa popular, les tradicions, la història dels nostres avantpassats i que, a poc a poc, i esperem no massa tard, s'intenta recuperar mitjançant els arxius de la memòria o les històries orals que cada vegada més formen part indissoluble del nostre present gràcies a la documentació del passat.

Els treballs existents sobre aquest territori són nombrosos en l'àmbit lingüístic, però també ha permès acostar a especialistes d'altres disciplines com ara la història, l'estudi i gestió del patrimoni, l'art, l'ensenyament i, fins i tot, el cinema. D'aquesta zona gairebé marginal va sorgir fa uns anys un projecte cinematogràfic acompanyat d'una exposició itinerant que ha donat lloc a l'elaboració d'uns quaderns didàctics. L'objectiu principal ha estat sempre conèixer els trets característics d'aquest espai fronterer i la seua riquesa, relacionats amb la comarca de les Valls del Vinalo-

Èxit de participació al XXX Encontre d'Ensenyants de l'Alcoià i el Comtat

Des de l'organització s'ha destacat l'alta participació i el nivell de les ponències

L'Encontre d'Ensenyants de l'Alcoià i el Comtat, organitzat per la Coordinadora pel Valencià (Escola Valenciana) el 29 i el 30 de setembre, va reunir vora un centenar de professionals de l'ensenyament, a més de famílies i interessats en el món educatiu. Les jornades formatives es van celebrar a l'IES Serra de Mariola de Muro. En l'acte inaugural va participar el director general d'Educació de la Generalitat Valenciana, Jaume Fullana; la directora del Centre de Formació de Professors, Manela Faus; l'alcalde de Muro, Jaqueline Cerdà, i el president de la Coordinadora pel Valencià, Francesc Gisbert.

Les jornades estaven dedicades a divulgar els recursos de la cultura popular com a eines de l'aprenentatge. El primer a intervenir va ser l'escriptor i expert en etnopoètica, Víctor Labrado, amb un taller sobre aprenentatge de llengües; va continuar Mateo Barrachina, per presentar el Cançoner musical de Cocentaina; el mestre i escriptor Miquel Puig va exposar el projecte "Iaeries", per compartir experiències entre la generació dels avis i els nets en l'àmbit escolar. Patri Nadal, mestra de Balones, va exposar un interessant projecte sobre experiències intergeneracionals. I la vesprada va acabar amb una taula redona sobre els XXX anys de l'Encontre d'Ensenyants, amb la participació de Pere Raya, Rosa Moltó i Sandra Obiol.

L'endemà, hi va haver la presentació dels projectes "Oliveta", premiat per la Generalitat Valenciana, a càrrec de Josep Alcover, i "Murals i rondalles", que va ser guardonat amb el primer premi en innovació educativa per la Universitat Miguel Hernández. La presentació va anar a càrrec de Fàtima Sanmiguel i Vicent Romans. L'Encontre d'Ensenyants va comptar amb l'exposició de l'antologia i l'auca infantil de Joan Valls, per Francesc Gisbert; un taller de dramatització a l'aula, per Rosa Fraj, professora de l'Escoleta de Teatre del Principal i, per últim, hi va haver una taula redona sobre l'educació al món rural i els CRA com a centres educatius compartits entre localitats rurals, en la qual es va parlar de la qualitat humana i professional que reben els alumnes en aquestes escoles, amb una atenció personalitzada i un tracte molt pròxim, fins al punt que, cada vegada més, hi ha gent de les ciutats que opta per escolaritzar els seus fills en aquesta classe d'escoles.

Des de l'organització s'ha destacat l'alta participació i el nivell de les ponències, que converteixen l'Encontre d'Ensenyants en un referent de les jornades de formació, innovació i d'intercanvi d'experiències educatives.

REPORTATGE

Totes les universitats públiques del País Valencià participen en la Lliga de Debat

La Lliga de Debat de Secundària i Batxillerat: una oportunitat per alumnes i professors IGNASI CASADESÚS

Aquest esdeveniment anual, organitzat per la Xarxa Vives d'Universitats amb la col·laboració d'Escola Valenciana i altres entitats de referència, va reunir a l'última edició vora a 1.000 estudiants de 119 centres educatius que formaren un total de 133 equips.

La competició dialèctica que cada any congrega alumnes i professors de 4t d'ESO, Batxillerat i Cicles Formatius (d'edats entre 15 i 18 anys) dels territoris de parla catalana ha esdevingut una fita quasi obligatòria al calendari de molts instituts. Cada any, entre els mesos de gener i febrer, els equips de debat que formen els centres educatius competeixen dialècticament en aquelles universitats, organitzadores de les fases locals, on han estat inscrits. A l'abril, els equips guanyadors de cada fase local representen llurs universitats en la final de la lliga, que aquest 2018 tindrà lloc a la Universitat Miguel Hernández d'Elx.

La Lliga de Debat es constitueix com una experiència de coneixement i creixement única per als alumnes, que estableixen un primer contacte amb la universitat i el seu entorn. A més, la participació en l'activitat millora les seues habilitats comunicatives, alhora que fomenta l'adquisició de competències transversals per la vida acadèmica i professional futures. Professors i centres educatius han vist també la Lliga de Debat de Secundària i Batxillerat com una eina innovadora per al desenvolupament personal de l'alumne en l'àmbit del multilingüisme, que fomenta la seua capacitat crítica, tan necessària en la construcció d'una ciutadania activa, així com el creixement personal i intel·lectual que implica la preparació i desenvolupament d'un debat.

L'activitat està organitzada per les universitats de la Xarxa Vives, en concret: Universitat Abat Oliba CEU, Universitat d'Alacant, Universitat d'Andorra, Universitat Autònoma de Barcelona, Universitat de Barcelona, Universitat de Girona, Universitat Jaume I, Universitat de Lleida, Universitat Miguel Hernández d'Elx, Universitat Politècnica de València, Universitat Pompeu Fabra, Universitat Rovira i Virgili, Universitat de València i Universitat de Vic – Universitat Central de Catalunya. El diàleg, l'expressió oral, el respecte i el treball en equip són els elements clau de la Lliga de Debat, que en la propera edició tractarà el tema: «L'humor té límits?».

A partir del mes de febrer, catorze universitats de la Xarxa Vives organitzaran fases locals de la Lliga de Debat de Secundària i Batxillerat a la Franja de Ponent, el País Valencià, Catalunya, les Illes Balears, Catalunya del Nord, Andorra i Sardenya. En el cas del País Valencià, totes les universitats públiques estan adscrites a aquesta activitat basada en la capacitat d'oratoría de l'alumnat. Enguany, el tema d'aquestes jornades dialèctiques és «L'humor té límits?»

La Lliga de Debat naix a partir de l'experiència de la Lliga de Debat Universitària amb l'impuls de la Xarxa Vives i de la Federació Escola Valenciana. Aquesta activitat fomenta l'ús de la paraula entre les estudiantes i els estudiants, sota el format d'un enfrontament dialèctic entre diversos equips, en el qual es defensa una posició a favor o en contra. La fase final tindrà lloc a la Universitat Miguel Hernández d'Elx de l'11 al 13 d'abril de 2018.

El jurat de la competició valora capacitats com el treball en equip, la solidesa de les argumentacions, l'originalitat del discurs, el bon domini del tema de debat, la fluïdesa i l'adequació en la intervenció, l'ordenació lògica de les idees, el treball previ de recerca d'informació i la correcció tant semàntica com formal.

escola valenciana FES-TE FEDERACIÓ AMIC/AMIGA D'ESCOLA VALENCIANA

*Amb tu,
comptem!*

escolavalenciana.org/amics

Els nostres amics i amigues són un dels pilars d'Escola Valenciana. Garanteixen la continuïtat dels nostres projectes i són el teixit social que creix amb l'energia del compromís.

La seua aportació econòmica és fiscalment desgravable fins a un 75 % i es beneficien de descomptes en productes culturals.

Amb tu, comptem!

escola.v@fev.org | Tel. 963 472 783

PUBLICITAT

40 ANIVERSARI

40 Anys
Fent Camí

Fa ja **40 anys** que començarem a caminar. Seguint la ruta d'uns valors que ens han acompanyat tot este temps i **ens han ensenyat a ser millors cada dia.**

caixa popular Cooperem amb les persones

caixapopular.es